

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Środowiska

KSI.411.1.4.2025¹

Tekst jednolity*

**Pan
Bogdan Olesiński
Burmistrz Dzielnicy Ursus
m.st. Warszawy
pl. Czerwca 1976 r. nr 1
02-495 Warszawa**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

*** Uwzględniono zmiany wprowadzone Uchwałą Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 13 marca 2026 r.**

I/25/001/KSI

Działania organów administracji publicznej na rzecz
identyfikacji i likwidacji historycznych zanieczyszczeń
powierzchni ziemi na terenie wybranych dzielnic
m.st. Warszawy

¹ KZN.411.1.3.2026 - nowy numer kontroli od 1 stycznia 2026 r.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy, pl. Czerwca 1976 roku nr 1.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bogdan Olesiński, Burmistrz Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy², od 21 listopada 2018 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Urszula Anna Kierzkowska, Burmistrz Dzielnicy, od 8 grudnia 2014 r. do 21 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	– realizacja obowiązków związanych z identyfikacją potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi; – działania w celu doprowadzenia do eliminacji negatywnego wpływu historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na zdrowie ludzi i środowiska, po zainicjowaniu przez inwestorów postępowania o wydanie pozwoleń administracyjnych związanych z budową budynków na cele mieszkaniowe lub o charakterze publicznym.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 29 sierpnia 2025 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, związanych z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust 2 z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust 2, tj. legalności, gospodarności i rzetelności ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska.
Kontroler	Piotr Koczara, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/40/2025 z 8 maja 2025 r.

(akta kontroli str. 1)

² Dalej: Burmistrz Dzielnicy.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działania Burmistrza Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy⁵ w zakresie realizacji obowiązków związanych z identyfikacją potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie Dzielnicy Ursus oraz sporządzaniem i aktualizacją Wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi⁶ w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 29 sierpnia 2025 r.

W obszarze eliminacji negatywnego wpływu historycznych zanieczyszczeń na zdrowie ludzi i środowiska, szczegółowa analiza sześciu wniosków, dotyczących spraw prowadzonych w zakresie potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, które wpłynęły do Urzędu Dzielnicy w okresie objętym kontrolą, wykazała, iż w odniesieniu do pięciu z nich postępowanie administracyjne prowadzone było zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego⁷.

W przypadku jednego wniosku, dotyczącego zdarzenia związanego z wyciekiem substancji ropopochodnych w garażu podziemnym stwierdzono, że były Zastępca Burmistrza Dzielnicy⁸ działał niezgodnie z art. 7 k.p.a., tj. nie podjął czynności niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy. W konsekwencji uniemożliwiło to Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie⁹ jednoznaczne potwierdzenie bądź wykluczenie występowania zanieczyszczenia powierzchni ziemi pod płytą fundamentową budynków wielorodzinnych zlokalizowanych przy ul. Quo Vadis 1 oraz ul. Hennela 10 w Warszawie.

Zgłoszenia z Miejskiego Centrum Kontaktu 19115 oraz wnioski o udostępnienie informacji publicznej w zakresie potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi były realizowane w Urzędzie Dzielnicy w sposób prawidłowy.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W okresie objętym kontrolą podjęto w Urzędzie Dzielnicy Ursus m. st. Warszawy¹⁰ działania na rzecz identyfikacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi¹¹, jednak były one nieskuteczne i prowadzono je niezgodnie z art. 101d ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska¹². Skutkiem nieprawidłowej identyfikacji PHZPZ było sporządzenie w 2018 r. Wykazu PHZPZ niezawierającego wymaganych danych i informacji, o których mowa w art. 101d ust. 7 Poś. Kolejne aktualizacje Wykazu PHZPZ również nie zawierały wszystkich wymaganych elementów, w tym w szczególności nazw substancji powodujących ryzyko oraz informacji o ich zawartości w glebie i w ziemi (art. 101d ust. 7 pkt 6 Poś). W związku z powyższym Regionalny Dyrektor nie dokonywał wpisów do rejestru historycznych zanieczyszczeń

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵

⁶ Dalej: Wykaz PHZPZ.

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 572, ze zm. Dalej „k.p.a.”.

⁸ W okresie od 8 grudnia 2014 do 23 maja 2024 r.

⁹ Dalej: Regionalny Dyrektor.

¹⁰ Dalej: Urząd Dzielnicy

¹¹ Dalej: PHZPZ.

¹² Dz. U. z 2025 r. poz. 647, ze zm. Dalej: Poś.

powierzchni Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska¹³ na podstawie Wykazu PHZPZ i jego aktualizacji sporządzonych w Urzędzie Dzielnicy.

Pomimo braku aktualnych wyników badań zanieczyszczenia gleby i ziemi oraz szczegółowych informacji dotyczących PHZPZ i ich możliwych źródeł Burmistrz Dzielnicy do 30 czerwca 2025 r. nie skorzystał z określonej w art. 101d ust. 5 Poś, możliwości wnioskowania do władających powierzchnią ziemi o przekazanie znajdujących się w ich posiadaniu informacji dotyczących PHZPZ oraz możliwych źródeł ich powstawania. Wstępne badania gleby i ziemi na terenach, na których przed 30 kwietnia 2007 r. prowadzona była działalność mogąca powodować PHZPZ, przeprowadzono jedynie w przypadku inwestycji na terenach należących do m.st. Warszawy. Tym samym Burmistrz Dzielnicy nie dysponował żadnymi wynikami badań gleby i ziemi na terenach niebędących we władaniu m.st. Warszawy, w tym w szczególności w zakresie zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie i ziemi.

Żaden z pracowników Wydziału Ochrony Środowiska w Urzędzie Dzielnicy¹⁴ w zakresie obowiązków nie miał wskazanych szczegółowo zadań związanych z identyfikacją PHZPZ, w tym z prowadzeniem i aktualizacją Wykazu PHZPZ, co nie spełniało wymogów standardu kontroli zarządczej A.3 „Struktura organizacyjna” określonego w załączniku do Komunikatu nr 23 Ministra Finansów w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych z 16 grudnia 2009 r.¹⁵ Dopiero w trakcie kontroli NIK w lipcu 2025 r. do zakresu obowiązków naczelnika WOŚ wprowadzono ww. zadania. Do 3 czerwca 2025 r. w Urzędzie Dzielnicy nie identyfikowano, stosownie do § 13 ust. 2 pkt 13 lit. a zarządzenia 312/2007¹⁶ ryzyk w zakresie realizacji zadania dotyczącego identyfikacji PHZPZ oraz sporządzania wykazu tych zanieczyszczeń oraz jego aktualizacji. Postępowanie takie nie spełniało standardu kontroli zarządczej B.7 „Identyfikacja ryzyka”. Stwierdzone w trakcie niniejszej kontroli nieprawidłowości wskazują, że ustalone w Urzędzie Dzielnicy mechanizmy kontroli nie były adekwatne i skuteczne. Przyczyną takiego stanu była nierzetelna identyfikacja ryzyka w zakresie realizacji ww. zadania.

Zastępca Burmistrza Dzielnicy¹⁷ nie podjął działań koniecznych do rzetelnego ustalenia stanu faktycznego w sprawie składowania zanieczyszczonych mas ziemnych na działce o nr. ew. 113 obręb 2-09-09 oraz zapewnienia zgodnego z prawem i interesem społecznym rozstrzygnięcia sprawy dotyczącej interwencji mieszkańca Dzielnicy Ursus w związku z wystąpieniem wycieku substancji ropopochodnej na terenie inwestycji budowlanej osiedla „Ursa Park” w Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy¹⁸, zlokalizowanej na obszarze byłych Zakładów Przemysłu Ciągnikowego „Ursus”¹⁹, celem wyjaśnienia stanu faktycznego.

¹³ Dalej: GDOŚ

¹⁴ Dalej: „WOŚ”.

¹⁵ Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84.

¹⁶ Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 4 kwietnia 2007 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Urzędu miasta stołecznego Warszawy, ze zm.

¹⁷ Sprawujący funkcję w okresie od 8 grudnia 2014 do 23 maja 2024 r.

¹⁸ Dalej: Dzielnic Ursus

¹⁹ Dalej: ZPC Ursus.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe²⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Realizacja obowiązków związanych z identyfikacją potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi

Opis stanu
faktycznego

Zadania dotyczące PHZPZ wynikające z art. 101d Poś, tj. identyfikacja PHZPZ, sporządzenie wykazu tych zanieczyszczeń oraz jego aktualizacja, zostały przypisane do realizacji Urzędowi Dzielnicy m.st. Warszawy w Regulaminie organizacyjnym Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy²¹.

(akta kontroli str. 312)

Zarządzeniami zmieniającymi zarządzenie Prezydenta m.st. Warszawy w sprawie nadania wewnętrznego regulaminu organizacyjnego Urzędu Dzielnicy Ursus Miasta Stołecznego Warszawy²² do obowiązków WOŚ zostały przypisane zadania związane z identyfikacją PHZPZ, sporządzaniem Wykazu PHZPZ i jego aktualizacji oraz przekazywaniem tych dokumentów Regionalnemu Dyrektorowi (§29 pkt. 1 lit. t). Jednak do lipca 2025 r., żaden z pracowników WOŚ nie miał przypisanych tych zadań w zakresie obowiązków (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 537, 580, 771)

W Urzędzie Dzielnicy w okresie objętym kontrolą nie identyfikowano, stosownie do § 13 ust. 1 pkt 13 regulaminu organizacyjnego Urzędu m. st. Warszawy, ryzyk w zakresie identyfikacji PHZPZ, sporządzania wykazu tych zanieczyszczeń oraz ich aktualizacji (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 579)

Zgodnie z art. 101d ust. 1 Poś, identyfikacji PHZPZ dokonuje się poprzez: ustalenie działalności mogącej z dużym prawdopodobieństwem powodować historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, która była prowadzona na danym terenie przed dniem 30 kwietnia 2007 r.; ustalenie listy substancji powodujących ryzyko, których wystąpienie w glebie lub ziemi jest spodziewane ze względu na działalność prowadzoną na danym terenie; analizę dostępnych informacji na temat zagrożenia zanieczyszczeniem gleby lub ziemi; w razie potrzeby - wykonanie pierwszego etapu badań zanieczyszczenia gleby i ziemi przez laboratorium. W Urzędzie Dzielnicy w latach 2018-2025 podejmowano działania w celu identyfikacji PHZPZ, jednak działania w tym zakresie były niezgodne z art. 101d ust. 1 Poś oraz § 6-9 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi²³; tj.:

- wg danych ujętych w Wykazie PHZPZ oraz jego aktualizacjach ograniczono identyfikację tylko do terenów po byłych ZPC Ursus dopiero w trakcie kontroli NIK dokonano aktualizacji Wykazu PHZPZ, w której

²⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

²¹ § 38 ust. 1 pkt 22d) lit. aa) Zarządzenia nr 312/2007 Prezydenta m. st. Warszawy z 4 kwietnia 2007 r. ze zm.

²² Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z 30 marca 2016 r. nr 388/2016 oraz nr 1296/2023 z 1 sierpnia 2023 r.

²³ Dz. U. z 2016 r. poz. 1395.

uwzględniono tereny po byłej bazie Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania²⁴ przy ul. Sosnkowskiego;

- nie wykorzystano będących w posiadaniu Urzędu Dzielnicy wyników badań; poza badaniami wykonywanymi przy prowadzeniu inwestycji budowlanych m.st. Warszawy na terenie dzielnicy Ursus, nie przeprowadzano badań wstępnych gleby i ziemi na terenach, dla których nie dysponowano danymi o substancjach powodujących ryzyko i ich zawartości w glebie i ziemi;
- nie ustalono listy substancji powodujących ryzyko zanieczyszczeń dla wszystkich zidentyfikowanych terenów przemysłowych;
- nie w pełni dokonano analizy możliwości wystąpienia przykładowych zanieczyszczeń wymienionych w załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia.

Identyfikację PHZPZ oparto na opinii dotyczącej występowania tych zanieczyszczeń wyłącznie na terenach po byłych ZPC Ursus w Dzielnicy Ursus, zleconej byłemu pracownikowi tych zakładów 27 listopada 2019 r.²⁵. Pomimo braku aktualnych wyników badań gleby i ziemi Burmistrz Dzielnicy nie podjął działań w celu przeprowadzenia badań wstępnych gleby i ziemi (poza badaniami na potrzeby inwestycji własnych). Nie podejmowano działań w celu pozyskania środków finansowych na takie badania. Zdaniem Zastępcy Burmistrza Dzielnicy, wydatkowanie środków publicznych na wykonanie badań na działkach prywatnych mogłoby się wiązać z naruszeniem dyscypliny finansów publicznych. (szczegółowy opis w sekcji: „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 628-632, 768-772, 912, 1148-1157)

Na stronie BIP Urzędu Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy w okresie objętym kontrolą nie publikowano informacji dla mieszkańców Dzielnicy Ursus o obowiązku i możliwości zgłoszenia stwierdzonego przez władającego terenem potencjalnego zanieczyszczenia powierzchni ziemi.

(akta kontroli str. 629)

Wykaz PHZPZ dla Dzielnicy Ursus został przekazany przez Zastępcę Burmistrza Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy²⁶, Regionalnemu Dyrektorowi pismem²⁷ z 25 września 2018 r., tj. w terminie, o którym mowa w art. 17 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy Poś oraz niektórych innych ustaw (do 5 października 2018 r.) Na terenie Dzielnicy Ursus stwierdzono występowanie PHZPZ na działkach, na których znajdowały się były ZPC Ursus. Wykaz ten nie zawierał wszystkich elementów, o których mowa w art. 101d ust. 7 Poś (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 593-595a, 619-620)

W Urzędzie Dzielnicy trzykrotnie²⁸ sporządzano i przekazywano aktualizację Wykazu PHZPZ Regionalnemu Dyrektorowi zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 101d ust. 8 Poś. Do dwóch²⁹ aktualizacji w 2021 r. oraz w 2025 r. dokonano korekty, w związku z pismami Regionalnego Dyrektora o uzupełnianie Wykazu

²⁴ Dalej: MPO.

²⁵ Umowa zlecenie nr UD/XI/WOŚ/141/2019/B/III/1/10/WBK-932.

²⁶ Dalej: Zastępca Burmistrza Dzielnicy.

²⁷ Znak: UD-XI-WOŚ.6220.4.2018.BBE.

²⁸ 29 września 2020 r., 7 listopada 2022 r., 30 września 2024 r.

²⁹ 24 czerwca 2025 r., 24 listopada 2021 r.

PHZPZ zgodnie z art. 101d ust. 7 Poś. Pomimo sporządzenia korekt w szczególności do aktualizacji z 2024 r. w zakresie danych adresowych, informacji o aktualnym sposobie użytkowania gruntów, informacji o działalności prowadzonej na terenie oraz określeniu substancji powodujących ryzyko, Wykaz nadal nie zawierał danych o zawartości substancji w glebie i ziemi powodujących ryzyko, tj. informacji o których mowa w art. 101d ust 7 pkt 6 Poś. (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 596-618, 1161-1162)

Na terenach po byłych ZPC Ursus realizowane były inwestycje na cele mieszkaniowe i użyteczności publicznej. W latach funkcjonowania ZPC Ursus na tych terenach prowadzone były działalności, które powodowały zanieczyszczenia gleby i ziemi. Pomimo stwierdzenia możliwości występowania na tych terenach PHZPZ, głównie na podstawie opinii w sprawie występowania potencjalnych zanieczyszczeń na terenie po byłych ZPC Ursus oraz Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego w rejonie ulicy Orłów Piastowskich oraz braku danych dotyczących rodzaju i zawartości w glebie i ziemi substancji powodujących ryzyko, Burmistrz Dzielnicy do 30 czerwca 2025 r. nie skorzystał z możliwości wnioskowania do władających powierzchnią ziemi o udzielenie informacji dotyczących PHZPZ oraz ich możliwych źródeł, zgodnie z art. 101d ust 5 Poś. Burmistrz Dzielnicy nie podjął również działań w celu wykonania wstępnych badań terenów potencjalnie zanieczyszczonych. (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 625-632)

Wstępne badania gleby i ziemi Burmistrz Dzielnicy prowadził wyłącznie w związku z realizacją czterech inwestycji m.st. Warszawy na terenie Dzielnicy Ursus, tj.:

- Budowa przedszkola przy ul. Silnikowej 8 w Warszawie (część dz. ew. 124/3 z obrębu 2-09-09). Badania przeprowadzono 24 października 2018 r., kolejno 20 maja 2021 r. W przypadku obu przeprowadzonych badań nie stwierdzono przekroczeń substancji niebezpiecznych.
- Budowa szkoły przy ul. Silnikowej 8a w Warszawie (dz. ew. nr 121/8, 121/9, 121/10, 121/11, 150/2 z obrębu 2-09-09). Badania przeprowadzono 21 maja 2021 r. Wyniki badań potwierdziły zanieczyszczenie następującymi substancjami: sumą węglowodorów C12-C35 (składniki frakcji i oleju), metalami i metaloidami (cyna). Przeprowadzono remediację na powyższych działkach ewidencyjnych.
- Budowa Domu Kultury przy ul. Gierdziejewskiego w Warszawie (dz. ew. nr 121/8, 121/9, 121/10, 121/11, 150/2 z obrębu 2-09-09). Przeprowadzono badania w dniach 19-21 lutego 2021 r. Wyniki potwierdziły przekroczenia węglowodorów frakcji oleju (C12-C35) oraz wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych WWA. Przeprowadzono remediację na powyższych działkach ewidencyjnych.
- Planowanej inwestycji budowy żłobka przy ul. Posag 7 Panien, na dzień zakończenia kontroli ul. Leykama (dz. ew. 133/3 z obrębu 2-09-09). Przeprowadzono badania 1 października 2024 r. Wyniki potwierdziły przekroczenia węglowodorów frakcji oleju (C-12-C35). Na powyższej działce planowane jest przeprowadzenie remediacji.

(akta kontroli str. 628-629)

Zastępca Burmistrza Dzielnicy wyjaśniła: „Burmistrz przeprowadzał wstępne badania gleby i ziemi na terenie prowadzonych inwestycji Miasta Stołecznego Warszawy, gdyż stanowiło to jego obowiązek. Zgodnie z obowiązującym planem aktu miejscowego oraz przepisami art. 101 h ust. 1 POŚ jako władający był zobowiązany do wykonania badań oraz do przeprowadzenia remediacji na terenach historycznie zanieczyszczonych. Wykonywał swój obowiązek wynikający z przepisów. Podobne czynności spoczywały na pozostałych właścicielach terenów po ZPC Ursus. Zatem, skoro obowiązywały ww. przepisy, Burmistrz nie był zobligowany do ich wykonywania na terenach prywatnych. Mógł podejmować takie działania w razie potrzeby w nawiązaniu do przepisów art. 101 d ust. 1 pkt. 4 POŚ oraz [...]. wyroku NSA [Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 19 listopada 2024 r. III OSK 4688/21 - przyp. kontrolera]. Wydatkowanie środków publicznych w przypadku prowadzenia takich działań mogłoby się wiązać z naruszeniem dyscypliny finansów publicznych.”. Zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 listopada 2024 r. III OSK 4688/21 »przeprowadzenie przez starostę pierwszego etapu badań, uzależnione jest wyłącznie od wystąpienia trudności i wątpliwości co do ustalenia ww. kwestii w oparciu o inne dostępne informacje. Jeśli natomiast starosta dysponuje stosownymi informacjami pozwalającymi na dokonanie ustaleń o których mowa w art. 101 d ust. 1 pkt 1 p.o.ś., wówczas przeprowadzenie pierwszego etapu badań, o których mowa w pkt 4 ww. przepisu jest zbędne». Podobnego zdania jest Najwyższa Izba Kontroli, która po przeprowadzeniu w 2018 r. w Urzędzie m.st. W-wy kontroli w zakresie prowadzenia okresowych badań gleby i ziemi oraz identyfikacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz prowadzenia ich wykazu w wystąpieniu pokontrolnym jednoznacznie stwierdziła, że: »Zdaniem NIK wykonanie wstępnych badań, o których mowa w art. 101d ust. 1 pkt 4 ustawy POŚ nie jest elementem obowiązkowym w procesie identyfikacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, a fakt ich nieprzeprowadzenia nie wyklucza ujęcia danego terenu w wykazie».”

(akta kontroli str. 911-912)

Zastępca Burmistrza Dzielnicy, wyjaśniła: „Skoro właściciele terenów po ZPC Ursus byli zobowiązani w myśl przepisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego do przeprowadzenia rekultywacji gruntu oraz przepisów art. 101h POŚ, tj. do podjęcia działań związanych z remediacją gruntu, a tym samym do przeprowadzenia badań gruntu, wynikających z powyższych obowiązków to wydatkowanie środków publicznych w mojej ocenie było i jest nieuzasadnione. Jednakże, RDOŚ również z mocy prawa art. 101f ust. 1 POŚ na podstawie przesłanych przez Dzielnicę Ursus wykazów potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi mógł nałożyć na władających powierzchnią ziemi, będących podmiotem korzystającym ze środowiska, obowiązek wykonania badań zanieczyszczenia gleby i ziemi oraz wyznaczyć termin przedłożenia wyników tych badań.”.

(akta kontroli str. 913)

W wezwaniu z 27 października 2021 r.³⁰ Regionalny Dyrektor wskazał na konieczność przeprowadzenia wstępnych badań gleby i ziemi, o ile Burmistrz Dzielnicy nie dysponuje aktualnymi badaniami w tym zakresie. Wniósł także o uzupełnienie Wykazu PHZPZ z 2018 r. oraz jego aktualizacji z 2020 r. o wszystkie dane wskazane w art. 101d ust. 7 Poś, w tym w szczególności o wskazanie nazw wymienionych w rejestrze substancji powodujących ryzyko oraz informacji o ich zawartości w glebie i ziemi. W odpowiedzi na to wezwanie Zastępca Burmistrza poinformował Regionalnego Dyrektora o braku środków finansowych na wykonanie badań jakościowych na terenie po byłych ZPC Ursus oraz o wątpliwościach, czy badania mogły być wykonane na prywatnych działkach.

(akta kontroli str. 601-606)

Zastępca Burmistrza³¹ w sprawie przeprowadzania wstępnych badań (art. 101d ust. 1 pkt 4 Poś) oraz współpracy z Regionalnym Dyrektorem zeznał: „[...] w przepisie tym jest napisane „w razie potrzeby”, a po drugie to również niewystarczające środki finansowe w budżecie dzielnicy.”.

(akta kontroli str. 962-972)

Zastępca Burmistrza także wyjaśniła: „[...] na chwilę obecną nie mam obowiązku do wykonywania badań zanieczyszczenia gleby i ziemi na terenach prywatnych. Będą wykonywane „w razie potrzeby”.”.

(akta kontroli str. 913-914)

Naczelnik WOŚ wyjaśniła: „Z dostępnych materiałów źródłowych brak jest informacji dot. podejmowania działań w celu pozyskania środków z zewnątrz na ww. badania wstępne gleby i ziemi. Nie odnaleziono dokumentów potwierdzających wystąpienia Burmistrza Dzielnicy Ursus do Prezydenta m.st. W-wy o wsparcie w identyfikacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi lub o środki finansowe na ww. cele. [...]”.

(akta kontroli str. 770)

Zgodnie z art. 109 ust. 2 Poś z 2001³² r. w latach 2001-2014, tj. do czasu zmiany ustawy Poś starosta był zobowiązany do prowadzenia okresowych badań jakości gleby i ziemi. Zgodnie z art. 110 Poś z 2001 r. starosta był zobowiązany do prowadzenia i aktualizowania corocznie, rejestru zawierającego informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby lub ziemi, z wyszczególnieniem obszarów, na których obowiązek rekultywacji obciążał starostę (do 5 września 2016 r. obowiązywało rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby i standardów jakości ziemi³³). Obowiązek prowadzenia rejestru został wykreślony z Poś z dniem 30 kwietnia 2007 r. na podstawie ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie³⁴. W zakresie przeprowadzania badań oraz prowadzenia rejestru wynikającego z ww. przepisów Burmistrz Dzielnicy wyjaśnił: „Zadania o których mowa w art. 109 ust. 2 POŚ z dnia 27 kwietnia 2001 r. powierzono Dzielnicom - Uchwałą Rady Miasta

³⁰ Znak: WOOŚ-IV.513.7.2021.Pbu.

³¹ W okresie 8 grudnia 2014 r. do 23 maja 2024 r.

³² Dz. U. Nr 62, poz. 627.

³³ Dz. U. z 2002 r. nr 165 poz. 1359.

³⁴ Dz. U. Nr 75, poz. 493 z 13 kwietnia 2007 r.

Stołecznego Warszawy z dnia 18 grudnia 2008 r. W dniu 5 września 2014 r. przepis ten uchylono. Podobnie przepis art. 110 POŚ utracił moc 30 kwietnia 2007 r. Ze względu na następujące zmiany Zarządu Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy, Naczelników Wydziału Ochrony Środowiska dla Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy, odpowiedzialnych za realizację przedmiotowych zadań brak jest informacji dot. przeprowadzania badań, o których mowa powyżej. Ponadto w zasobach archiwalnych oraz informatycznych nie odnaleziono dokumentów potwierdzających wykonywanie badań. Rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby i ziemi na stan 30 kwietnia 2007 roku prowadzony był przez Biuro Ochrony Środowiska m.st. Warszawy dla Dzielnicy Ursus, najprawdopodobniej w oparciu o dane z Dzielnicy Ursus.”.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Urzędzie Dzielnicy nierzetelnie przeprowadzono identyfikację ryzyk w zakresie zadania dotyczącego identyfikacji PHZPZ, sporządzenia wykazu tych zanieczyszczeń oraz jego aktualizacji.

Zgodnie z § 13 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 13 zarządzenia³⁵ w zakresie działania [...] urzędy dzielnic realizują zadania określone przepisami prawa oraz wykonują zadania związane z zarządzaniem ryzykiem w Urzędzie Dzielnicy, w tym m.in. identyfikują ryzyka związane z realizowanymi celami i wykonywanymi zadaniami. Dopiero w trakcie kontroli NIK, tj. 3 czerwca 2025 r., dokonano aktualizacji rejestru ryzyk na 2025 r. w systemie RORUM dla celu: Ochrona środowiska poprzez prowadzenie oraz aktualizację wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

Naczelnik WOŚ wyjaśniła: „Rejestr ryzyk w Wydziale Ochrony Środowiska dla dzielnicy Ursus systematycznie od wielu lat jest rozbudowywany. W związku z dużą ilością zadań, dużą różnorodnością celów realizowanych przez Wydział, nie wykazywano identyfikacji ryzyk w zakresie historycznych zanieczyszczeń. Brak wykazania realizacji przedmiotowych zadań, nie był celowy czy zamierzony, wynikał zapewne z oceny poprzedniego Naczelnika WOŚ.”.

(akta kontroli str. 770)

Naczelnik WOŚ³⁶ zeznała, że nie pamięta, dlaczego nie uwzględniła w rejestrze ryzyk zadań dotyczących identyfikacji i likwidacji potencjalnych zanieczyszczeń powierzchni ziemi w tym z tworzeniem i aktualizacją Wykazu PHZPZ.

(akta kontroli str. 1045-1054)

Burmistrz Dzielnicy wyjaśnił: „Informuję, że w rejestrze ryzyk w okresie objętym kontrolą nie były uwzględnione zadania dot. identyfikacji i likwidacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń ziemi na terenie Dzielnicy Ursus [...]”, oraz „[...] dokonano aktualizacji rejestru ryzyk na 2025 r. w systemie RORUM, uwzględniając w pozycjach 555 – 569 zadania dotyczące potencjalnych historycznych zanieczyszczeń [...]”. „[...] bezpośredni nadzór nad działalnością

³⁵ Zarządzenie Nr 312/2007 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 4 kwietnia 2007 r. ze zm.

³⁶ W okresie od 1 września 2013 do 22 marca 2024 r.

komórki organizacyjnej Urzędu Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy (Wydziału Ochrony Środowiska dla Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy), odpowiedzialnej za realizację zadań związanych z identyfikacją potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi sprawuje Zastępca Burmistrza Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy - (w badanym okresie był to [...]*) oraz od dnia 27 maja 2024 r. do chwili obecnej – [...]*). W dniu 28 listopada 2018 r. na posiedzeniu Zarządu Dzielnicy Ursus m.st. W-wy Uchwałą Nr 1/2018 w sprawie podziału zadań pomiędzy Członków Zarządu zostały podzielone kompetencje pomiędzy Burmistrzem i jego Zastępcami. Do zakresu zadań pozostających w kompetencjach [...]* – byłego Zastępcy Burmistrza Ursus m.st. W-wy należał bezpośredni nadzór nad działalnością WOŚ. Ponadto, w dniu 29 maja 2024 roku Uchwałą o Nr 1/2024 Zarządu Dzielnicy Ursus nastąpił podział kompetencji pomiędzy Burmistrzem a Zastępcami Burmistrza Dzielnicy Ursus. [...] Kontrola pracy Wydziału Ochrony Środowiska realizowana jest na bieżąco poprzez bezpośredni kontakt Naczelnika Wydziału oraz Kierownika referatu z Członkiem Zarządu, który sprawuje nadzór nad realizacją regulaminowych zadań ww. Wydziału. Naczelnik Wydziału identyfikuje ryzyka, dokonuje półrocznej aktualizacji ryzyka, kolejno raport omawiany jest na posiedzeniu Zarządu. Ryzyka w zakresie realizacji przedmiotowych zadań zostały ujęte w aktualizacji Rejestru ryzyka w dniu 3 czerwca 2025 r.”.

(akta kontroli str. 1035-1042)

Zdaniem NIK nierzetelnie przeprowadzona identyfikacja ryzyk w obszarze identyfikacji PHZPZ oraz tworzenia i aktualizacji Wykazu PHZPZ spowodowała, że ustalone mechanizmy kontroli były nieskuteczne i nie minimalizowały ryzyka wystąpienia nieprawidłowości. Ograniczało to skuteczność kontroli i nadzoru nad zadaniami dotyczącymi identyfikacji i likwidacji PHZPZ na terenie Dzielnicy Ursus. W związku z aktualizacją w trakcie kontroli NIK ryzyk w systemie RORUM, NIK nie formułuje wniosku pokontrolnego w tym zakresie.

2. Do lipca 2025 r. Burmistrz Dzielnicy nie określił w zakresach obowiązków pracowników WOŚ zadań dotyczących identyfikacji PHZPZ oraz sporządzania wykazu tych zanieczyszczeń i jego aktualizacji, co nie spełniało wymogów standardu kontroli zarządczej A.3 „Struktura organizacyjna”³⁷. Pismem³⁸ z 25 lipca 2025 r. Zastępca Burmistrza poinformowała, że pracownik realizujący ww. zadania do 31 marca 2025 r. nie pracuje już w Urzędzie Dzielnicy oraz że jest wakat na stanowisko ww. pracownika. W związku z brakiem pracownika, zadania związane z identyfikacją PHZPZ oraz aktualizacją Wykazu PHZPZ, zostały przypisane Naczelnikowi WOŚ.

Naczelnik WOŚ wyjaśniła: „[...] Jak wynika z dostępnych dokumentów, osoba realizująca zadania dot. potencjalnych historycznych zanieczyszczeń [...]

³⁷ Komunikat Ministra Finansów Nr 23 z dnia 16 grudnia 2009 r.- w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych.

³⁸ Znak sprawy: UD-XI-WOŚ-Z.1710.1.2025.MCZ (22.MCZ.UD-XI-WOŚ).

w zakresie swoich obowiązków nie miała wpisanych formalnie ww. obowiązków. [...]”.

(akta kontroli str. 771)

Naczelnik WOŚ³⁹ zeznała: „Osoba, która zajmowała się też tym tematem miała szereg innych obowiązków. Zajmowała się utrzymaniem czystości dróg, odpadami, zwierzętami (dokarmianie, decyzje), decyzje środowiskowe dotyczące inwestycji liniowych, utrzymanie czystości dróg i inne. Inne obowiązki stanowiły główne zadania pracownika. Zadania związane z identyfikacją PHZPZ były zadaniami „dodatkowymi”. [...]”.

(akta kontroli str. 1045-1054)

Zastępca Burmistrza nadzorująca WOŚ wyjaśniła: „[...] osoba realizująca zadania z zakresu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi w zakresie swoich obowiązków nie miała wpisanych formalnie ww. obowiązków. Jednakże w zakresie zadań pracownika wpisane zostały inne obowiązki oraz zadania powierzone przez przełożonego, nie ujęte w zakresie, a wynikające ze specyfiki pracy oraz wyjaśniła, że w związku z brakiem pracownika na wakaty pozostały po osobie, która realizowała zadania związane z identyfikacją potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, Naczelnik WOŚ, podjął decyzję dotyczącą przypisania zadań własnej osobie

Natomiast Zastępca Burmistrza⁴⁰ zeznał: „[...] „Nie potrafię odpowiedzieć w tej chwili, dlaczego pracownik realizujący zadania związane z potencjalnymi historycznymi zanieczyszczeniami powierzchni ziemi w tym z tworzeniem i aktualizacją Wykazów potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi dla Dzielnicy Ursus m. st. Warszawy nie miał w zakresie obowiązków wyszczególnionych w tym zakresie [...]” oraz „[...] nie wiem, dlaczego nie było wprost zapisów w zakresach obowiązków. Mnie wystarczyło, że pracownik wykonywał polecenia służbowe przełożonych, w tym naczelnika wydziału w tym zakresie [...]”.

(akta kontroli str. 366, 912, 1004, 1143-1147)

Brak uwzględnienia zadań związanych z identyfikacją PHZPZ, w tym ze sporządzaniem Wykazów PHZPZ dla Dzielnicy Ursus, potwierdził również były pracownik WOŚ.

(akta kontroli str. 1116-1127)

Nieokreślenie w zakresach obowiązków pracowników WOŚ zadań dotyczących identyfikacji PHZPZ, sporządzania wykazu tych zanieczyszczeń oraz jego aktualizacji, nie spełniało wymogów standardu kontroli zarządczej A.3 „Struktura organizacyjna”, stosownie do którego aktualny zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności powinien być określony dla każdego pracownika. Zdaniem NIK niekompletny zakres obowiązków pracowników skutkuje brakiem

³⁹ W okresie od 1 września 2013 do 22 marca 2024 r.

⁴⁰ W okresie 8 grudnia 2014 r. do 23 maja 2024 r.

odpowiedzialności za realizację powierzonych pracownikowi zadań oraz ogranicza skuteczny nadzór nad realizacją tych zadań.

W związku z przypisaniem w trakcie kontroli zadań związanych z identyfikacją PHZPZ, w tym z prowadzeniem i aktualizacją Wykazu PHZPZ, Naczelnikowi WOŚ, NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego w tym zakresie.

3. W Urzędzie Dzielnicy identyfikację PHZPZ prowadzono niezgodnie z art. 101d ust. 1 Poś, tj. m.in.:

- nie przeprowadzono kompletnej identyfikacji gruntów PHZPZ na terenie Dzielnicy Ursus m.in. pominięto teren byłej bazy MPO przy ul. Sosnkowskiego (dopiero w trakcie kontroli NIK uzupełniono aktualizację Wykazu PHZPZ i przekazano korektę do RDOŚ),
- nie w pełni ustalono listy substancji powodujących ryzyko, których wystąpienie w glebie lub ziemi jest spodziewane ze względu na prowadzoną na danym terenie działalność,
- nie przeprowadzono wstępnych badań w sytuacji braku dostępu do aktualnych wyników badań gleby i ziemi z innych źródeł (od których wykonania nie upłynęło więcej niż 10 lat, o ile zostały wykonane przez laboratorium, o którym mowa w art. 147a ust. 1 pkt 1 Poś), błędnie interpretując, że wydatkowanie środków publicznych na przeprowadzanie tego rodzaju badań na terenach prywatnych grozi naruszeniem dyscypliny finansów publicznych.

Przy identyfikacji PHZPZ na potrzeby sporządzenia Wykazu PHZPZ skorzystano z Atlasu geochemicznego Warszawy i okolic w skali 1:100000 oraz Prognozy oddziaływania na środowisko miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów przemysłowych w rejonie ulicy Orłów Piastowskich z 2009 r.

Wykaz PHZPZ, sporządzony w 2018 r.:

- zawierał niekompletne dane adresowe, w przypadku: 114 na 173 pozycji Wykazu PHZPZ pozostaje bez wskazania adresu; 26 na 173 pozycji Wykazu PHZPZ zawiera informacje wyłącznie o ulicy (bez wskazania numeru);
- informacje o aktualnym sposobie użytkowania gruntów wskazano ogólnie dla wszystkich działek zawartych w Wykazie: „Produkcja, usługi, budownictwo mieszkaniowe”, bez przypisania odpowiedniego sposobu użytkowania poszczególnym działkom ewidencyjnym;
- informacje o planowanym sposobie użytkowania gruntów wskazano ogólnie dla wszystkich działek zawartych w Wykazie: „Osiedle mieszkaniowo-usługowe z infrastrukturą oświatową, parkiem, placem zabaw, przychodnią. Produkcja, usługi”;
- nie zawarto informacji dotyczących: działalności prowadzonej na terenie; działalności prowadzonej na terenie w przeszłości; właściwości

- gleby na terenie; informacji o remediacji prowadzonej obecnie i w przyszłości; danych zobowiązanego do przeprowadzenia remediacji;
- nie zawarto elementów, o których mowa w art. 101d ust 7 pkt 3, 4, 5, 7, 8 Poś;
 - w Wykazie PHZPZ uwzględniono jedynie działki znajdujące się na terenie po byłych ZPC Ursus.

(akta kontroli str. 593,1161-1162, 1163)

Zastępca Burmistrza⁴¹, który sprawował nadzór nad procesem identyfikacji PHZPZ zeznał: „[...] Bazowaliśmy na wiedzy jaką posiadaliśmy. Ja również pracowałem w ZPC URSUS. Miałem wiedzę na temat, gdzie i jaka działalność na terenie ZPC Ursus się znajdowała. Bazowaliśmy na tej wiedzy i doświadczeniu m.in. moim, podejmując działania profilaktyczne dla tego terenu przygotowując miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. [...] Wiedza na temat całej tablicy Mendelejewa była i dlatego w tym planie zagospodarowania był zapis o obowiązku rewitalizacji i rekultywacji terenów, aby władający wiedział, że zgodnie z planem ma wykonać rewitalizację i rekultywację [...]. [...] Głównie w zakresie identyfikacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń bazowałem na swojej wiedzy [...]”. Zeznał również, że nie wie, dlaczego identyfikację oparto jedynie na Atlasie geochemicznym Warszawy i okolic w skali 1:100000 oraz Prognozie oddziaływania na środowisko miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów przemysłowych w rejonie ulicy Orłów Piastowskich – Warszawa 2009 r. – wykonaną przez BUDPLAN Sp. z o.o. [...] Jeśli braki, [...] występują to trudno mi się odnieść w tej chwili co do ich ilości, to widocznie tak było. Z tego co wiem to dane zostały uzupełnione obecnie w tym roku i przekazane do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Trudno stwierdzić nawet podpisując Wykaz czy jest prawidłowo przygotowywany w szczegółach przez pracowników WOŚ. [...]” oraz „[...] Jeżeli są braki w Wykazie to nie będę zaprzeczać, trzeba to zweryfikować poprawić i z tego co wiem (bo jestem w kontakcie z panią Burmistrz) zostało to uczynione.”.

(akta kontroli str. 363-371)

Naczelnik WOŚ⁴² zeznała: „Nie prowadziliśmy żadnych badań. Mieliśmy wiedzę, że były to tereny przemysłowe. Tereny należały do prywatnego właściciela. Nie mieliśmy obowiązku prowadzenia takich badań. Prowadząc badania na terenach niestanowiących własności m.st. Warszawa, moglibyśmy się spotkać z naruszeniem dyscypliny finansów publicznych. Dodatkowo Urząd Dzielnicy Ursus nie dysponował środkami finansowymi na prowadzenie badań na tak dużym terenie (ok. 100 ha).”.

(akta kontroli str. 1045-1054)

Naczelnik WOŚ wyjaśniła: „W sprawie nieuwzględnienia elementów wynikających z art. 101 d ust. 7 pkt 3, 4, 5, 7 POŚ w wykazie z 2018 r., po analizie materiałów źródłowych z całą pewnością można potwierdzić, że ów wykaz był w fazie początkowej i najprawdopodobniej na dany moment możliwe było zebranie jedynie przedstawionych w nim informacji. W związku z tym, że osoba sporządzająca niniejszy wykaz już nie pracuje w Urzędzie dzielnicy Ursus m.st. Warszawy, trudno odnosić się do sposobu przygotowania niniejszego wykazu.

⁴¹ W okresie od 8 grudnia 2014 r. do 23 maja 2024 r.

⁴² W okresie od 1 września 2013 do 22 marca 2024 r.

W oparciu o informacje jak wyżej, trudno także wyjaśnić, dlaczego dane zawarte w wykazie w kolumnie dot. aktualnego sposobu użytkowania gruntów oraz nazw substancji powodujących ryzyko przypisano do wszystkich pozycji nieruchomości. W odpowiedzi dot. braków danych adresowych, informuję z danych źródłowych (historycznych map) wynika, że w analizowanym roku we wskazanych lokalizacjach nie istniało lub nie było oficjalnych nazw tych ulic zatwierdzonych stosowną uchwałą Rady m.st. Warszawy. Wobec powyższego, możliwe było jedynie odniesienie się do numerów działek ewidencyjnych oraz obrębów. Warto nadmienić, że do chwili obecnej na niektórych terenach pozakładowych brak jest nazw ulic. Powstają osiedla, drogi, a co za tym idzie nowe dane adresowe. Odnośnie informacji dot. aktualnego a o ile to możliwe planowanego sposobu użytkowania gruntów, najprawdopodobniej przyjęto informacje bieżące dot. danego terenu. Dane dot. planowanego sposobu użytkowania gruntu możliwe były do ustalenia w oparciu o obowiązujący na przedmiotowym terenie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Jednakże trudno jest w tym momencie ocenić, czym kierował się pracownik sporządzający wykaz. Tak jak wspomniałam powyżej, wykaz był na etapie początkowym, uszczegółowienie informacji nastąpiło dopiero na podstawie opracowania z 2019 r. [...]*) - pracownika ZPC- Ursus.”.

(akta kontroli str. 775-776)

Była pracownik WOŚ w zakresie identyfikacji PHZPZ, zeznała: „Jak przyszedłam do Urzędu to wszystko się zaczęło tworzyć od nowa. Nie mam wiedzy czy przed 2014 r. prowadzono rejestr i czy prowadzono okresowe badania gleby i ziemi. Zmaganie się z wielką tabelą i każdą kolumną od nowa było bardzo dużym wyzwaniem. Były spotkania, na które byłam zapraszana. Nie były to cykliczne spotkania i pomoc z Biura Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy. Robiłam to na podstawie map. Działek były setki. Patrzyliśmy na całą dzielnicę. Widzieliśmy, że były ZPC Ursus chcieliśmy ująć działki na obszarze ZPC Ursus. Samo wygenerowanie tabeli było ogromnym wyzwaniem. Zgłaszałam się do Biura Geodezji o pomoc. Korzystałam z map geodezyjnych Urzędu Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy. Nie wiedzieliśmy, jak identyfikować te PHZPZ. Brakowało nam danych do uzupełnienia kolumn w Wykazie PHZPZ.”. Na pytanie, dlaczego w pierwszej wersji były pracownik WOŚ ograniczyła się do wykorzystania jedynie Atlasu geochemicznego Warszawy i okolic w skali 1:100000 oraz Prognozę oddziaływania na środowisko miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów przemysłowych w rejonie ulicy Orłów Piastowskich – Warszawa 2009 r. – wykonaną przez BUDPLAN Sp. z o.o., zeznała: „Nie było to moje główne zadanie. Czas mi pozwolił na tyle ile zrobiłam. Nie było pomysłu jak zrobić to inaczej. Później pojawił się pomysł zaangażowania [...]*) do pomocy w tworzeniu Wykazu PHZPZ.”. „Nie miałam żadnych szkoleń w zakresie identyfikacji i sporządzania Wykazów PHZPZ. Nie było żadnych propozycji szkoleń przesyłanych nam na pocztę e-mail w tym zakresie. Dodatkowo podkreślam, że nie były to moje główne zadania.”.

(akta kontroli str. 1116-1127)

Burmistrz Dzielnicy wyjaśnił: „[...] Wszystkie tereny potencjalnie historycznie zanieczyszczone zostały zidentyfikowane i brak było także potrzeby prowadzenia przedmiotowych badań na terenach prywatnych. Wydatkowanie środków publicznych w przypadku prowadzenia takich działań mogłoby się

wiązać z naruszeniem dyscypliny finansów publicznych.". W sprawie nadzoru nad procesem identyfikacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi Burmistrz Dzielnicy wyjaśnił: „[...] kontrolę i nadzór nad realizacją zadań związanych z identyfikacją potencjalnych historycznych zanieczyszczeń ziemi sprawuje Zastępca Burmistrza Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy. Jeśli pojawiają się problemy, wątpliwości w realizacji zadań Wydziału, omawiane są przez Zarząd Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy.”.

(akta kontroli str. 1135-1142)

W ocenie NIK w Urzędzie Dzielnicy nie podjęto wystarczających działań w celu przeprowadzenia identyfikacji PHZPZ zgodnie z art. 101d ust. 1 Poś oraz § 6 - § 9 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi. Nie podjęto żadnych działań w celu wykonania wstępnych badań gruntów, dla których nie posiadano danych o substancjach powodujących ryzyko oraz o ich zawartości w glebie i ziemi. Wbrew wymogom określonym w art. 101d ust. 1 pkt 4 Poś zakładano, że wykonanie takich badań na działkach prywatnych i ich sfinansowanie z budżetu dzielnicy może narazić kierownika jednostki na zarzut naruszenia dyscypliny finansów publicznych. Tymczasem art. 101d ust. 3 Poś wprost stanowi o uprawnieniu starosty lub upoważnionej przez niego osoby do wstępu na teren władającego powierzchnią ziemi w celu wykonania ww. badań, a władający powierzchnią ziemi ma obowiązek umożliwić ich wykonanie. Skutkiem nieprawidłowo przeprowadzonej identyfikacji PHZPZ było sporządzenie wykazu tych zanieczyszczeń, który nie zawierał elementów, o których mowa w art. 101d ust. 7 Poś.

4. Burmistrz Dzielnicy w celu identyfikacji PHZPZ oraz sporządzenia Wykazu PHZPZ, pomimo że nie dysponował wymaganymi danymi i informacjami dotyczącymi zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie i ziemi, nie wnioskował (do 30 czerwca 2025 r.) do władających powierzchnią ziemi dla działek ewidencyjnych ujętych w Wykazach PHZPZ o przekazanie wszelkich znajdujących się w ich posiadaniu informacji dotyczących PHZPZ oraz o ich możliwych źródłach.

Dopiero 30 czerwca 2025 r. (tj. w trakcie kontroli NIK) Zastępca Burmistrza Dzielnicy wezwała dziewięć podmiotów do przekazania wszelkich znajdujących się w ich posiadaniu informacji dotyczących potencjalnego historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi oraz jego możliwych źródeł, w tym o informacje dotyczące możliwych źródeł zanieczyszczenia, przedstawienia badań oraz prowadzonych działań związanych z remediacją gruntu.

Zastępca Burmistrza Dzielnicy w kwestii niekorzystania z uprawnień, o których mowa w art. 101d ust. 5 wyjaśniła: „W dniu 30 czerwca 2025 roku skorzystałam z uprawnień wynikających z przepisów art. 101 d ust. 5 POŚ. Do 9 podmiotów realizujących inwestycje na terenach po byłym ZPC Ursus wysłano wezwania.”. Ponadto Zastępca Burmistrza dzielnicy wyjaśniła, że nie ma obowiązku do wykonywania badań zanieczyszczenia gleby i ziemi na terenach prywatnych i że będą wykonywane w razie potrzeby.

(akta kontroli str. 913, 942-950)

Zastępca Burmistrza⁴³ zeznał, że nie pamięta, czy korzystał z uprawnienia określonego w art. 101d ust. 5 Poś natomiast była Naczelnik WOŚ⁴⁴ w odpowiedzi na pytanie czy kierując WOŚ i tworząc oraz aktualizując wykazy przygotowywała pisma umożliwiające korzystanie przez Burmistrza Dzielnicy z uprawnień art. 101d ust. 5 POŚ również zeznała, że nie pamięta, natomiast była pracownik WOŚ zeznała, że nie przypomina sobie takich pism.

(akta kontroli str. 363-371, 1045-1054, 1116-1127)

Burmistrz Dzielnicy wyjaśnił, że w kontrolowanym okresie nie korzystał z uprawnienia określonego w art. 101d ust. 5 Poś oraz „[...] zwróćę się z prośbą o bieżącym wykorzystywaniu uprawnień określonych w art. 101d ust. 5 POŚ w celu uzyskania informacji w zakresie prowadzonych badań gleby czy działań związanych z remediacją dla nieruchomości wskazanych w wykazie.

Jednocześnie, poproszę o uwzględnienie w budżecie WOŚ środków na przeprowadzenie badań gleby, na terenach działek Miasta Stołecznego Warszawy dawnej bazy MPO, wykazanych w ostatniej aktualizacji ww. wykazu.”.

(akta kontroli str. 628, 1135-1142)

Zdaniem NIK powyższe działanie było nierzetelne. Niewykorzystanie uprawnienia do pozyskania informacji od władających powierzchnią ziemi (nieruchomościami – działkami na terenie dzielnicy Ursus), skutkuje brakiem pełnych i wiarygodnych danych o terenach zdegradowanych występujących na terenie dzielnicy Ursus. Prowadzi to do zaniechania działań naprawczych, pogorszenia stanu środowiska oraz zwiększenia ryzyka zagrożeń dla zdrowia ludzi. Nieprawidłowo prowadzony i niepełny Wykaz ogranicza skuteczność organów administracji w zakresie kontroli i egzekwowania obowiązku przeprowadzenia remediacji oraz ograniczyło dostępność Urzędu Dzielnicy Ursus do dokumentacji umożliwiającej prawidłowe i rzetelne prowadzenie Wykazu oraz dostępu do wyników badań gleby i ziemi oraz działań dotyczących remediacji prowadzonych przez władających powierzchnią ziemi na terenie Dzielnicy Ursus.

(akta kontroli str. 629)

5. W Urzędzie Dzielnicy pięciokrotnie przekazywano Regionalnemu Dyrektorowi aktualizację Wykazu PHZPZ, nie zawierającą wszystkich elementów, o których mowa w art. 101d ust. 7 Poś. W trzech przypadkach Burmistrz Dzielnicy przekazywał aktualizację Wykazu PHZPZ w związku z terminem, o którym mowa w art. 101d ust. 8 Poś oraz w dwóch przypadkach składał korekty na wezwania⁴⁵ Regionalnego Dyrektora w celu uzupełnienia Wykazów PHZPZ o m.in.:

- wszystkie dane wskazane w art. 101d ust. 7 Poś,
- wyjaśnienie na jakiej podstawie wytypowano nazwy substancji powodujących ryzyko w odniesieniu do wskazanej działalności prowadzonej na terenie,
- wskazanie na jakiej podstawie zostały zakwalifikowane jako obszary, gdzie występuje potencjalnie historycznie zanieczyszczona

⁴³ W okresie od 8 grudnia 2014 r. do 23 maja 2024 r.

⁴⁴ W okresie od 1 września 2013 r. do 22 marca 2024 r.

⁴⁵ Pismo znak: WOOŚ-IV.513.7.2021.PBu z 27 października 2021 r. oraz 13 maja 2025 r.

powierzchnia ziemi na działkach z wszystkich pozycji przekazanego Wykazu PHZPZ.

Aktualizacja Wykazu PHZPZ⁴⁶ z 2020 r.:

- Zawierała niekompletne dane adresowe, w przypadku: 103 na 160 pozycji Wykazu PHZPZ pozostaje bez wskazania adresu; 27 na 160 pozycji Wykazu PHZPZ zawiera informacje wyłącznie o ulicy (bez wskazania numeru).
- Nie było możliwości rozróżnienia pomiędzy aktualnym a planowanym sposobie użytkowania gruntów.
- W przypadku 118 na 160 pozycji Wykazu PHZPZ wskazano na brak danych o występowaniu substancji powodujących ryzyko, a w przypadku 160 na 160 pozycji Wykazu PHZPZ nie przekazano informacji o zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie i ziemi.
- Wykaz PHZPZ nie zawierał informacji o remediacji prowadzonej obecnie i w przeszłości.
- W Wykazie PHZPZ uwzględniono jedynie działki znajdujące się na terenie po ZPC Ursus.

Aktualizacja Wykazu PHZPZ⁴⁷ z 2021 r.:

- Zawierała niekompletne dane adresowe, w przypadku: 103 na 160 pozycji Wykazu PHZPZ pozostaje bez wskazania adresu; 27 na 160 pozycji Wykazu PHZPZ zawiera informacje wyłącznie o ulicy (bez wskazania numeru).
- Nie było możliwości rozróżnienia pomiędzy aktualnym a planowanym sposobie użytkowania gruntów.
- W przypadku 118 na 160 pozycji Wykazu PHZPZ wskazano na brak danych o występowaniu substancji powodujących ryzyko, a w przypadku 160 na 160 pozycji Wykazu PHZPZ nie przekazano informacji o zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie i ziemi.
- Wykaz PHZPZ nie zawierał informacji o remediacji prowadzonej obecnie i w przeszłości.
- W Wykazie PHZPZ uwzględniono jedynie działki znajdujące się na terenie po ZPC Ursus.

Aktualizacja Wykazu PHZPZ⁴⁸ z 2022 r.:

- Zawierała niekompletne dane adresowe, w przypadku: 101 na 158 pozycji Wykazu PHZPZ pozostaje bez wskazania adresu; 26 na 158 pozycji Wykazu PHZPZ zawiera informacje wyłącznie o ulicy (bez wskazania numeru).
- Nie było możliwości rozróżnienia pomiędzy aktualnym a planowanym sposobie użytkowania gruntów.
- W przypadku 116 na 158 pozycji wskazano na brak danych występowania substancji powodujących ryzyko, a w przypadku 158 na

⁴⁶ Przekazana do RDOŚ w Warszawie pismem znak: UD-XI-6220.5.2020.BBE z 29 września 2020 r.

⁴⁷ Przekazana do RDOŚ w Warszawie pismem znak: UD-XI-6220.15.2021.BBE z 24 listopada 2021 r
- na wezwanie Regionalnego Dyrektora.

⁴⁸ Przekazana do RDOŚ w Warszawie pismem znak: UD-XI-6220.6.2022.BBE z 7 listopada 2022 r.

158 pozycji Wykazu PHZPZ nie przekazano informacji o zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie i ziemi.

- Wykaz PHZPZ nie zawierał informacji o remediacji prowadzonej obecnie i w przeszłości.
- W Wykazie PHZPZ uwzględniono jedynie działki znajdujące się na terenie po ZPC Ursus.

Aktualizacja Wykazu PHZPZ ⁴⁹ z 2024 r.:

- Zawierała niekompletne dane adresowe, w przypadku: 97 na 159 pozycji Wykazu PHZPZ pozostaje bez wskazania adresu; 29 na 159 pozycji Wykazu PHZPZ zawierała informacje wyłącznie o ulicy (bez wskazania numeru).
- Nie było możliwości rozróżnienia pomiędzy aktualnym a planowanym sposobie użytkowania gruntów.
- W przypadku 117 na 159 pozycji Wykazu PHZPZ wskazano na brak danych o występowaniu substancji powodujących ryzyko, a w przypadku 159 na 159 pozycji Wykazu PHZPZ nie przekazano informacji o zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie i ziemi.
- Wykaz PHZPZ nie zawierał informacji o remediacji prowadzonej obecnie i w przeszłości.
- W Wykazie PHZPZ uwzględniono jedynie działki znajdujące się na terenie po ZPC Ursus.

Aktualizacja Wykazu PHZPZ ⁵⁰ z 2025 r.:

- Zawierała kompletne dane adresowe.
- Nie było możliwości rozróżnienia pomiędzy aktualnym a planowanym sposobie użytkowania gruntów.
- Uzupełniono dane adresowe.
- Uzupełniono informacje o aktualnym sposobie użytkowania gruntów.
- Uzupełniono informacje o działalności prowadzonej na terenie.
- Określono substancje powodujące ryzyko.
- Brak informacji o zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie i ziemi
- W większości pozycji Wykazu PHZPZ uzupełniono dane dotyczące remediacji (236 z 254 pozycji Wykazu PHZPZ).
- Uzupełniono dane dotyczące danych zobowiązanych do przeprowadzenia remediacji oraz dane dotyczące władających powierzchnią ziemi.

(akta kontroli str. 594-618, 1161-1162)

W odniesieniu do wyżej wskazanych braków w Wykazach PHZPZ, Naczelnik WOŚ wyjaśniła m.in. „[...] Trudno wyjaśnić, dlaczego wykaz nie posiada informacji o zawartości substancji powodujących ryzyko. Brak jest takich informacji w materiałach źródłowych, tj. ew. wyników badań. [...]”. „[...] W przypadku braku występowania substancji powodujących ryzyko w wykazie można przypuszczać, że dane te zostały wykorzystane z omawianego wcześniej opracowania [...]*¹).

⁴⁹ Przekazana do RDOŚ w Warszawie pismem znak: UD-XI-WOŚ.6220.10.2024.BBE z 30 września 2024 r.

⁵⁰ Przekazana do RDOŚ w Warszawie pismem znak: UD-XI-WOŚ-Z.642.1.2025.MCZ z 24 czerwca 2025 r.

[...]”. „[...] Wykaz nie posiadał informacji o zawartości substancji powodujących ryzyko z uwagi na częściowy brak informacji odnośnie prowadzonych badań gleby. Jednakże w dostępnych decyzjach ustalających plan remediacji RDOŚ czy też rejestrach RDOŚ, informacje z nazwami substancji powodujących ryzyko zalegających w glebie były dostępne. Wykaz w tym zakresie został opracowany w sposób nie do końca właściwy. [...]”.

(akta kontroli str. 775-779)

Zastępca Burmistrza⁵¹ w tym zakresie wyjaśnił: „[...] nie będę polemizował z jakością wykazów przesłanych do RDOŚ nie mniej stwierdzam, że dobrze, iż zostały uzupełnione. Nie ma idealnych postępowań, aczkolwiek powinny być. Błędy się zdarzają i tak też wystąpiło w tym przypadku. [...]”.

(akta kontroli str. 363-371)

Naczelnik WOŚ⁵² w kwestii przekazywania Regionalnemu Dyrektorowi Wykazów PHZPZ niezgodnych z wymogami, o których mowa w art. 101d ust. 7 Poś, zeznała, że nie było uwag do sporządzonych Wykazów PHZPZ.

(akta kontroli str. 1045-1054)

Zastępca Burmistrza w zakresie uzupełnienia braków wskazanych w Wykazach PHZPZ w toku kontroli wyjaśniła: „Informuję, że wykaz historycznych potencjalnych zanieczyszczeń z dnia 23 czerwca 2025 roku został uzupełniony o nieruchomości wynikające z intensywnych podziałów na terenach byłych ZPC Ursus oraz tereny sortowni odpadów z miejscem przeładunku przy ul. Sosnkowskiego, prowadzonej przed dniem 30 kwietnia 2007 r. Zaktualizowano adresy, numery działek ewidencyjnych oraz informacje o ich powierzchni. Ponadto, na terenach po ZPC Ursus dokonano szczegółowej analizy informacji o aktualnym, planowanym sposobie użytkowania w oparciu o obowiązujący plan miejscowy. Kolejno, przeanalizowano informacje o prowadzonej działalności według historycznych map czy zdjęć satelitarnych ww. terenów. Wykaz uzupełniono także o nieruchomości, na których została przeprowadzona remediacja. W oparciu o rejestry historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi prowadzone przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz dostępne decyzje ustalające plany remediacyjne wydane przez RDOŚ czy udostępnione plany remediacji, wykaz częściowo uzupełniono o nazwy substancji powodujących ryzyko na podstawie przeprowadzonych badań gleby oraz o informacje o remediacji prowadzonej obecnie i w przeszłości. Zaktualizowano także dane obowiązanego do przeprowadzenia remediacji, adres jego zamieszkania lub siedziby. Tym samym zaktualizowano dane władającego ziemią oraz adres jego zamieszkania lub siedziby.”.

(akta kontroli str. 910)

Burmistrz Dzielnicy w zakresie działań nadzorczych nad procesem aktualizacji Wykazu wyjaśnił: „[...] kontrolę i nadzór nad realizacją zadań związanych z identyfikacją potencjalnych historycznych zanieczyszczeń ziemi sprawuje Zastępca Burmistrza Dzielnicy Ursus m.st. W-wy. Jeśli pojawiają się problemy, wątpliwości w realizacji zadań Wydziału, omawiane są przez Zarząd Dzielnicy Ursus m.st. W-wy.”.

(akta kontroli str. 1135-1142)

Żadna ze sporządzonych aktualizacji nie zawierała wszystkich elementów, o których mowa w art. 101d ust. 7 Poś. Pomimo dokonywania korekt aktualizacji

⁵¹ W okresie od 8 grudnia 2014 r. do 23 maja 2024 r.

⁵² W okresie od 1 września 2013 do 22 marca 2024 r.

Wykazów PHZPZ i uzupełniania części danych, były one nadal niekompletne w szczególności w zakresie informacji o zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie i ziemi.

(akta kontroli str. 911, 1161-1162)

W związku z niepodjęciem przez Burmistrza Dzielnicy działań umożliwiających sporządzenie kompletnego wykazu PHZPZ oraz jego aktualizacji, na podstawie tych dokumentów Regionalny Dyrektor nie ujął żadnej lokalizacji w Rejestrze historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi GDOŚ⁵³.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia negatywnie realizację powierzonego Urzędowi Dzielnicy przez Prezydenta m.st. Warszawy zadania polegającego na identyfikacji PHZPZ na terenie dzielnicy Ursus oraz sporządzaniu i aktualizacji Wykazów PHZPZ.

Działania Burmistrza Dzielnicy były nieskuteczne w zakresie identyfikacji PHZPZ oraz sporządzenia Wykazu PHZPZ i jego aktualizacji. W Wykazie PHZPZ nie uwzględniono wszystkich terenów potencjalnie zanieczyszczonych znajdujących się na terenie Dzielnicy Ursus. Pomimo braku dostępu do aktualnych wyników badań oraz wykonywania badań wstępnych gleby i ziemi Burmistrz Dzielnicy do 30 czerwca 2025 r. nie korzystał z możliwości wnioskowania do władających powierzchnią gleby i ziemi o wszelkie informacje dotyczące PHZPZ oraz o jego możliwych źródłach, które mogły stanowić informacje do prawidłowego uzupełniania danych w Wykazach PHZPZ. Nie podejmował również żadnych działań w celu przeprowadzenia wstępnych badań na terenach, dla których nie dysponował danymi o substancjach powodujących ryzyko i ich zawartości w glebie i ziemi.

Burmistrz Dzielnicy do 3 czerwca nie identyfikował ryzyk w zakresie kontrolowanej działalności, zgodnie z § 13 ust. 1 pkt 13 zarządzenia 312/2007⁵⁴. W zakresach obowiązków pracowników Urzędu Dzielnicy nie uwzględniono czynności związanych z identyfikacją PHZPZ oraz tworzeniem i aktualizacją Wykazu PHZPZ jak również z prowadzeniem spraw w tym zakresie. W związku z tym ustalone w jednostce mechanizmy kontroli zarządczej były nieskuteczne w obszarze realizacji powierzonego przez Prezydenta m.st. Warszawy ww. zadania.

OBSZAR

2. Działania Burmistrza Dzielnicy w celu doprowadzenia do eliminacji negatywnego wpływu historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na zdrowie ludzi i środowiska, po zainicjowaniu przez inwestorów postępowania o wydanie pozwoleń administracyjnych związanych z budową budynków na cele mieszkaniowe lub o charakterze publicznym.

Opis stanu faktycznego

W Urzędzie Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy zidentyfikowano dwa rodzaje działalności mogących powodować historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi, prowadzone przed 30 kwietnia 2007 r. Były to były ZPC Ursus, których tereny ujęto w Wykazie PHZPZ od 2018 r. oraz była baza MPO przy ul. Sosnkowskiego, której tereny ujęto w aktualizacji Wykazu PHZPZ w 2025 r., tj. w trakcie kontroli NIK. Dodanie terenów byłej bazy MPO przy ul. Sosnkowskiego

⁵³ Dalej: Rejestr.

⁵⁴ Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 4 kwietnia 2007 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Urzędu miasta stołecznego Warszawy, ze zm.

wiąże się z niewłaściwą identyfikacją PHZPZ na terenie Dzielnicy Ursus, co zostało opisane szczegółowo w obszarze I niniejszego wystąpienia.

Według danych na 8 lipca 2025 r. w Rejestrze w zakresie obejmującym Dzielnicę Ursus m.st. Warszawy znajdowało się:

- 28 wpisów dla obrębu 2-09-09 i były to działki, na których przeprowadzono lub zaplanowano remediację,
- Działka o nr ew. 113 oraz działki powstałe w wyniku podziału działki 113 również nie były wpisane do Rejestru,
- 1 wpis dla obrębu 2-11-01 i była to działka, na której przeprowadzono remediację,
- 1 wpis dla obrębu 2-11-08 i była to działka, na której przeprowadzono remediację.

Z powyższej analizy wpisów do Rejestru dotyczących Dzielnicy Ursus wynika, że Regionalny Dyrektor nie aktualizował ww. Rejestru na podstawie Wykazu PHZPZ oraz jego aktualizacji, przekazywanych przez Zastępców Burmistrza Dzielnicy Ursus, Regionalnemu Dyrektorowi. Wpisy w Rejestrze dotyczące Dzielnicy Ursus zostały wykonane na podstawie wniosków o ustalenie planu remediacji historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi złożonych przez władających powierzchnią ziemi do RDOŚ.

(akta kontroli str. 621-622)

Organ architektoniczno-budowlany dla Dzielnicy Ursus działał w ramach swoich kompetencji zgodnie z Zarządzeniem Nr 1792/2008 Prezydenta m.st. Warszawy z 1 lipca 2008 r. w sprawie zmiany regulaminu organizacyjnego Urzędu m.st. Warszawy od 1 sierpnia 2008 r. i prowadził postępowania administracyjne w trybie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane z wyłączeniem postępowań dotyczących inwestycji:

- o powierzchni całkowitej powyżej 15 000 m²;
- wysokości powyżej 30 m;
- naczelnym i centralnym organów administracji państwowej;
- wykraczającym swoim zasięgiem poza granice Dzielnicy;
- przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych oraz organizacji międzynarodowych, zastrzeżonych do kompetencji Biura Architektury i Planowania Przestrzennego Urzędu m.st. Warszawy.

Organ administracji architektoniczno-budowlanej dla Dzielnicy Ursus w okresie objętym kontrolą wydał dwie decyzje o pozwoleniu na budowę m.in. na podstawie decyzji środowiskowej, które dotyczyły inwestycji mieszkaniowych:

- 91/A/2019 z 27 czerwca 2019 r. z decyzją o uwarunkowaniach środowiskowych nr 176/OŚ/2019 z 25 marca 2019 r. Inwestycja dotyczyła dwóch budynków mieszkalnych wielorodzinnych (dwie sekcje nadziemne mieszkalne) na wspólnym garażu podziemnym, drogą wewnętrzną z miejscami postojowymi i zbiornikiem retencyjnym na działce nr 160/18 z obrębu 2-11-08 wraz z wyznaczonym pasem terenu dz. nr ew. 160/17 (służebność) z obrębu 2-11-08 zlokalizowanej przy

ul. Dzieci Warszawy w dzielnicy Ursus. Teren inwestycji obejmował 5894,5 m². Powierzchnia zabudowy osiągnęła 1820,42 m², przy udziale powierzchni biologicznie czynnej o powierzchni 1773,82 (30,01%). Zaprojektowano 97 mieszkań, 122 miejsca postojowe w tym 12 ogólnodostępnych, w tym 5 dla niepełnosprawnych. Zaprojektowano budynki o 5 kondygnacjach o wysokości 17,13m. Wszystkie warunki określone decyzją o warunkach zabudowy 36/U/2017 z 5 kwietnia 2017 r., zmienioną decyzją 48/U/2019 z 15 maja 2019 r., przeniesioną na inwestora i decyzją środowiskową 176/OŚ/2019 zostały spełnione.

- 44/A/2020 z 12 maja 2020 r. z decyzją o uwarunkowaniach środowiskowych nr 176/OŚ/2019 z 25 marca 2019 r. Inwestycja dotyczyła dwóch budynków mieszkalnych wielorodzinnych (dwie sekcje nadziemne mieszkalne) na wspólnym garażu podziemnym, drogą wewnętrzną z miejscami postojowymi i zbiornikiem retencyjnym na części działki nr 160/19 z obrębu 2-11-08 wraz z wyznaczonym pasem terenu dz. nr ew. 160/18 i 160/17 (służebność) z obrębu 2-11-08 zlokalizowanych przy ul. Dzieci Warszawy w dzielnicy Ursus m.st. Warszawy. Teren inwestycji obejmował 5980 m². Powierzchnia zabudowy osiągnęła 1613,78 m², przy udziale powierzchni biologicznie czynnej o powierzchni 1978,10 (33,08%). Zaprojektowano 92 mieszkania, 115 miejsc postojowych, w tym 12 ogólnodostępnych, w tym 5 dla niepełnosprawnych. Zaprojektowano budynki o 5 kondygnacjach o wysokości 16,97 m. Wszystkie warunki określone decyzją o warunkach zabudowy 52/U/2017 z 10 maja 2017 r., zmienioną decyzją 92/U/2019 z 3 września 2019 r., przeniesioną na inwestora i decyzją środowiskową 176/OŚ/2019 zostały spełnione.

Nie wydawano decyzji o pozwoleniu na budowę dla inwestycji wymienionych w art. 6 pkt 6 i 6a Ustawy o gospodarce nieruchomościami⁵⁵ mogących zawsze lub potencjalnie oddziaływać na środowisko, tj:

- budowa i utrzymywanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, sądów i prokuratur, uczelni publicznych, federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, szkół publicznych, państwowych lub samorządowych instytucji kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, obiektów sportowych;
- budowa i utrzymywanie obiektów oraz pomieszczeń niezbędnych do realizacji obowiązków w zakresie świadczenia usług powszechnych przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe, a także innych obiektów i pomieszczeń związanych ze świadczeniem tych usług.

W przypadku obu ww. pozwoleń na budowę w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie wymagano przeprowadzenia oceny oddziaływania na

⁵⁵ Dz. U. z 2024 poz. 1145.

środowisko. Pozwolenia na budowę dla powyższych inwestycji nie znajdowały się na działkach ujętych w Wykazie PHZPZ oraz Rejestrze.

Burmistrz Dzielnicy nie wydawał decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji mieszkaniowych lub o charakterze publicznym na działkach ujętych w Wykazie PHZPZ oraz Rejestrze.

W okresie objętym kontrolą zadania związane z wydawaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, Rada m.st. Warszawy przekazała dzielnicom m.st. Warszawy do wykonywania na podstawie Uchwały Rady Miasta Stołecznego Warszawy w sprawie przekazania dzielnicom m.st. Warszawy do wykonywania niektórych zadań i kompetencji m.st. Warszawy § 14 pkt 40⁵⁶, w zakresie:

- instalacji do przesyłu pary wodnej lub ciepłej wody, z wyłączeniem osiedlowych sieci ciepłowniczych i przyłączy do budynków;
- dróg gminnych o nawierzchni twardej, o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km, innych niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 31 i 32 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71) oraz obiektów mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- kanałów w rozumieniu art. 9 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne;
- rurociągów wodociągowych magistralnych do przesyłania wody oraz przewodów wodociągowych magistralnych doprowadzających wodę od stacji uzdatniania do przewodów wodociągowych rozdzielczych, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową;
- sieci kanalizacyjnych o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową, sieci kanalizacji deszczowej zlokalizowanych w pasie drogowym i obszarze kolejowym oraz przyłączy do budynków.

Zarząd Dzielnicy w drodze uchwały upoważnił do realizacji przedmiotowego zadania członka Zarządu Dzielnicy nadzorującego pracę WOŚ i Naczelnika Wydziału oraz Kierownika referatu w WOŚ, a następnie w 2024 roku Burmistrza Dzielnicy i Zastępcę Burmistrza nadzorującego WOŚ oraz Naczelnika Wydziału i Kierownika referatu w WOŚ.

(akta kontroli str. 894-899, 1062-1063)

Burmistrz Dzielnicy pismem⁵⁷ z 20 września 2023 r. złożył uwagi do projektu nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy na terenie dzielnicy Ursus. Uwagi dotyczyły m.in.: centrów lokalnych, terenów funkcjonalnych, typologii układów zabudowy, Błękitno-Zielonej Infrastruktury Warszawy, mobilności. W powyższych uwagach nie

⁵⁶ Dz. Urz. Woj. Maz. z 2016 r. poz. 6725.

⁵⁷ Znak sprawy: AM-PP-A.6720.14.2023.MKR.

poruszono problematyki występowania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy. Naczelnik WOŚ w tym zakresie wyjaśniła: „[...] procedurą planistyczną sporządzania Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Warszawy zajmuje się Biuro Architektury i Planowania Przestrzennego, które to posiada pełną wiedzę czy założenia studium uwzględniają wszystkie tereny, na których występowały historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi. Wydział Ochrony Środowiska dla dzielnicy Ursus nie ma w swoich kompetencjach opiniowania Studium. Na etapie wyłożenia do publicznego wglądu projektu Studium w dniu 20 września 2023 roku, w trybie wewnętrznym Burmistrz przesłał uwagi do Biura w zakresie swoich właściwości.”.

Zastępca Burmistrza Dzielnicy Ursus wyjaśniła: „Do projektu nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. W-wy nie wnoszono uwag, gdyż na str. 163 Studium wykazano teren ZPC Ursus jako obszar wymagający przekształceń przestrzenno-funkcjonalnych, wskazano, iż ów teren jest zdegradowany. Zatem jest to obszar, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk, który ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy i powinien zostać objęty procesem rewitalizacji.”.

(akta kontroli str. 912)

Burmistrz Dzielnicy wyjaśnił: „[...] teren po ZPC Ursus wykazano jako obszar wymagający przekształceń przestrzenno-funkcjonalnych, wskazano, iż ów teren jest zdegradowany. Zatem jest to obszar, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk, który ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy i powinien zostać objęty procesem rewitalizacji. Wobec powyższego informacja dot. występowania potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi była znana ww. Organom. Ponadto, sama nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów przemysłowych w rejonie ul. Orłów Piastowskich – część I - Uchwała Nr LXXXV/2213/2014 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 3 lipca 2014 r. wskazuje na dawne tereny przemysłowe, które z dużym prawdopodobieństwem stanowią tereny zdegradowane w aspekcie środowiska. Wymagają one rekultywacji, remediacji oraz kompleksowej rewitalizacji w celu odzyskania ich funkcji i poprawy jakości życia mieszkańców. Studium oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego opracowywane są na zlecenie BAIPP przez architektów, urbanistów, specjalistów z różnych dziedzin, których to zadaniem jest zgromadzenie wszelkich materiałów niezbędnych do ich opracowania. [...]”.

(akta kontroli str. 1137)

W okresie objętym kontrolą do Urzędu Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy nie wpłynęła żadna skarga w sprawie PHZPZ na terenie Dzielnicy Ursus, natomiast skierowano sześć wniosków, które dotyczyły obszarów ujętych w Wykazie PHZPZ i jego aktualizacjach.

Składane wnioski dotyczyły m.in.:

- Przekazanej 9 sierpnia 2021 r. przez Powiatowego Inspektora Sanitarnego w m.st. Warszawie⁵⁸, interwencji mieszkańca Dzielnicy Ursus, w sprawie wycieku substancji ropopochodnej na terenie budowy osiedla „Ursa Park”, zlokalizowanej na terenie po byłych zakładach

⁵⁸ Znak sprawy: HKN.054.00811.2021.SL z 9 sierpnia 2021 r.

„Ursus”, którą Burmistrz Dzielnicy powołując się na art. 101i Poś przekazał do Regionalnego Dyrektora.

W trakcie kontroli ustalono, że dla terenu, którego dotyczyły powyższy wnioski w Urzędzie Dzielnicy nie wydano decyzji nakazującej usunięcie odpadów stosownie do art. 26 ust. 2 ustawy o odpadach. Decyzja ta powinna zostać wydana zgodnie z kompetencjami przez Burmistrza dzielnicy Ursus co było wskazane w piśmie przekazanym przez Biuro Ochrony Środowiska m.st. Warszawy 7 marca 2013 r.⁵⁹ dotyczącym deponowania zanieczyszczonych mas ziemnych na działce o nr. ew. 113 obręb 2-09-09, położonej w dzielnicy Ursus m.st. Warszawy. Działki powstałe w wyniku podziału działki 113 były ujęte w Wykazie PHZPZ od 2018 r., ze względu na jej usytuowanie na terenach przemysłowych byłych ZPC Ursus.

W trakcie kontroli NIK nie przedłożono dokumentacji potwierdzającej wydanie takiej decyzji. Analiza dokumentacji JRWA nr 6236 tj. *Nakazy usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania* w Urzędzie Dzielnicy za lata 2013-2015, czyli w okresie, kiedy przedmiotowa decyzja powinna zostać wydana wykazała brak dokumentacji z klasyfikacji JRWA 6236 w katalogu spraw WOŚ dla Dzielnicy Ursus w odniesieniu do działek ujętych w Wykazach PHZPZ oraz brak segregatorów teczek do weryfikacji. Nie było również informacji o brakowaniu dokumentacji (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”);

- W związku z licznymi zgłoszeniami telefonicznymi dotyczącymi nieprzyjemnego zapachu, Zastępca Burmistrza Dzielnicy zwrócił się do Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji oraz do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie o kontrolę zrzutu wód do kanału Konotopa. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości;
- Przekazania przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Prewencji Komisariatu Policji Warszawa Ursus informacji dotyczących postępowania wyjaśniającego na działkach nr 166 oraz nr 172 oraz zwrócenie się o przeprowadzenie kontroli we wskazanych lokalizacjach. Zastępca Burmistrza Dzielnicy poinformował Komisariat Policji Warszawa Ursus o podjętych działaniach w ww. zakresie i przekazał dokumentację, w której posiadaniu był Urząd Dzielnicy.
- Podejrzenia wycieku substancji niebezpiecznych po usunięciu zbiornika odpadów niebezpiecznych na rogu ulic Silnikowej i Habicha, gdzie w wyniku interwencji Zastępcy Burmistrza Dzielnicy usunięto odpady niebezpieczne. Natomiast Regionalny Dyrektor poinformował Zastępcę Burmistrza, że nie jest w stanie zweryfikować dokładnej lokalizacji prowadzonych prac usunięcia zbiornika, przez co nie może stwierdzić, czy została wydana decyzja ustalająca plan remediacji miejsca, gdzie doszło do potencjalnego wycieku, a w notatce służbowej sporządzonej przez Naczelnika WOŚ zapisano, że na terenie budowy nie było obowiązku przeprowadzenia remediacji, ponieważ działki stanowiły przyszłą drogę gminną 42 KDD. Ponadto pracownicy WOŚ,

⁵⁹ Znak sprawy: OŚ.II.6236.4.2013. RLE z 7 marca 2013 r.

przeprowadzili kontrolę wydobycia zbiornika podczas prac budowlanych przy ul. Silnikowej i Habicha na dz. ew. 148/3 z obrębu 2- 09-09. Z ustaleń kontroli wynika, że zbiornik został unieszkodliwiony. Jednocześnie Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w odpowiedzi na pismo dotyczące problemu ewentualnego wycieku substancji niebezpiecznych przekazał m.in. informację, że nie zatwierdza oraz nie ustala planu remediacji, a także nie jest właściwy w sprawach dotyczących nakazania usunięcia odpadów. Ponadto poinformował, że WIOŚ w Warszawie nie posiada własnego laboratorium badawczego;

- Interwencji na terenie poprzemysłowym w Dzielnicy Ursus ul. Silnikowa w pobliżu ul. Herbu Okszy. Zgłaszającego poinformowano o przeprowadzeniu na tym terenie remediacji, którą RDOŚ po jej zakończeniu uznał za skuteczną;
- Odkopania betonowego elementu przypominającego osadnik substancji ropopochodnej na terenie budowy Ronson w Urzędzie Dzielnicy Ursus przeprowadzono następujące działania, zgłaszającego wniosek poinformowano o działaniach podjętych przez Ronson oraz o kontroli przeprowadzonej przez pracowników WOŚ w dniu 26 marca 2025 r. Ponadto RDOŚ w Warszawie stwierdził zgodność przeprowadzonej remediacji z ustalonym planem remediacji oraz poinformował o zmianie statusu terenu w Rejestrze.

(akta kontroli str. 35-311, 1063)

Ponadto za pośrednictwem systemu 19115, 10 kwietnia 2021 r. wpłynęło zgłoszenie dotyczące nieprzyjemnego, uciążliwego zapachu w lokalizacji ul. Henryka Brodatego 53, Warszawa Ursus. W opisie zgłoszenia użytkownik zamieścił następującą treść: „Z kanałku bardzo śmierdzi od kilku dni. Jest to zapach jakby benzyny, ropy, ewentualnie jakiś rozpuszczalników. Najbardziej czuć na przejeździe przez kanałek na ul. Henryka Brodatego. Chyba ktoś coś wylewa do kanałku”. W odpowiedzi na powyższe zgłoszenie poinformowano użytkownika o przeprowadzeniu przez WOŚ przy udziale WIOŚ oraz Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych kontroli oraz o tym, że sprawa jest w toku.

(akta kontroli str. 15-34)

W okresie objętym kontrolą do Urzędu Dzielnicy wpłynął również wniosek o udostępnienie informacji publicznej dotyczącej historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi. Wniosek z 11 sierpnia 2021 r. dotyczył udzielenia informacji odnośnie neutralizatora odpadów niebezpiecznych znajdującego się na działce ew. 113/6. W odpowiedzi na powyższy wniosek⁶⁰, Zastępca Burmistrza Dzielnicy poinformował, że Urząd Dzielnicy nie dysponuje mapą, na której zaznaczone są neutralizatory oraz stacja paliw byłych ZPC Ursus, nie przeprowadzał badań zanieczyszczenia gleby oraz wód gruntowych na działkach, gdzie znajdowały się ZPC Ursus, ponieważ nie był ich właścicielem ani administratorem. Ponadto Zastępca Burmistrza Dzielnicy wskazał, że o wyniki badań zanieczyszczeń występujących na działce ewidencyjnej nr 113/6 obręb 2-09-09 należy zwrócić się do właściciela terenu, ponieważ Urząd Dzielnicy nie ma dostępu do wyników badań prywatnych właścicieli gruntu.

(akta kontroli str. 31-34)

⁶⁰ Pismem znak sprawy: UD-XI-WOŚ-Z.1431.7.2021.MST z 16 sierpnia 2021 r.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Zastępca Burmistrza Dzielnicy⁶¹ wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego⁶² nie podjął czynności niezbędnych do wyjaśnienia stanu faktycznego oraz załatwienia sprawy dotyczącej interwencji mieszkańca Dzielnicy Ursus, w sprawie wycieku substancji ropopochodnej na terenie budowy osiedla „Ursa Park” w dzielnicy Ursus, na terenach dawnych Zakładów Przemysłu Ciągnikowego „Ursus”.

Do Urzędu Dzielnicy 15 sierpnia 2021 r. wpłynęło pismo⁶³ PPIS, przekazujące do rozpatrzenia zgodnie z kompetencjami, interwencję mieszkańca Dzielnicy Ursus, w sprawie wycieku substancji ropopochodnej na terenie budowy osiedla „Ursa Park” w dzielnicy Ursus, na terenach dawnych ZPC „Ursus”.

Teren budowy ww. osiedla znajdował się m.in. na działce nr 113/6 powstałej w wyniku podziału działki o nr ew.113 obręb 2-09-09. Działki powstałe w wyniku podziału działki nr 113 były ujęte w Wykazie PHZPZ sporządzonym w Urzędzie Dzielnicy Ursus w 2018 r., ponieważ usytuowane były na terenach poprzemysłowych po byłych ZPC Ursus. Na tej działce nie była przeprowadzana remediacja. W Rejestrze również nie ma informacji o działaniach związanych z remediacją dla ww. terenu.

Na działce były składowane również zanieczyszczone masy ziemne i w związku z tym Burmistrz Dzielnicy Ursus został pismem⁶⁴ z 7 marca 2013 r. poinformowany przez Biuro Ochrony Środowiska Urzędu m.st. Warszawy o konieczności podjęcia działań zgodnie z kompetencjami, stosownie do art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach⁶⁵, tj. wydania decyzji nakazującej posiadaczowi odpadów usunięcie odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania.

(akta kontroli str. 892-892a)

W trakcie kontroli nie przedłożono żadnego dokumentu potwierdzającego wydanie takiej decyzji. Fakt ten wyjaśniano brakiem dokumentacji z okresu, w którym powinna być wydana decyzja. Ustalenia kontroli wskazują, że w latach 2012-2015 nie wydano żadnej decyzji nakazującej usunięcie odpadów, które były klasyfikowane w Urzędzie Dzielnicy pod nr JRWA 6236 - *Nakazy usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania*. W latach 2012-2015 w wewnętrznych spisach zdawczo-odbiorczych nie odnaleziono dokumentacji JRWA 6236 – *Nakazy usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania*.

(akta kontroli str. 1055-1061)

Zastępca Burmistrza Dzielnicy wyjaśniła: „Po przeprowadzeniu szczegółowej analizy dostępnej dokumentacji wszystkich spraw z zakresu gospodarki odpadami, informuję, że sprawy związane z odpadami kwalifikowane są pod nr

⁶¹ W okresie od 8 grudnia 2014 r. do 23 maja 2024 r.

⁶² Dz. U. z 2024 r. poz. 572, ze zm.

⁶³ Znak sprawy: HKN.054.00811.2021.SL.

⁶⁴ Znak sprawy: OŚ.II.6236.4.2013.RLE.

⁶⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, ze zm.

6232 Jednolitego Rzeczowego Wykazu Akt (JRWA), natomiast nakazy usunięcia odpadów, w tym decyzje administracyjne pod nr 6236 JRWA. W dostępnych wewnętrznych spisach zdawczo – odbiorczych nie odnaleziono kat. 6236 JRWA dla 2013 roku. Omawiana kategoria pojawiła się w katalogu spraw Wydziału Ochrony Środowiska dla Dzielnicy Ursus m. st. Warszawy dopiero w 2016 roku.”.
(akta kontroli str. 1006a)

Ponadto z treści decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nr 174/OŚ/2016 z 15 lutego 2016 r. wydanej dla tej działki z up. Prezydenta m.st. Warszawy przez Zastępcę Dyrektora BOŚ, Geologa Powiatowego wynika, że na tym terenie w momencie wydawania decyzji zalegały masy ziemne, które miały zostać usunięte jako odpad niebezpieczny.

W odpowiedzi na pismo Regionalnego Dyrektora (znak sprawy: WOOŚ-IV.070.157.2021.Pbu z 30 września 2021 r.) poinformowano o przeprowadzeniu kontroli (wraz z przekazaniem protokołu kontroli) oraz o posiadaniu wyników badań, wykonanych na zlecenie wspólnoty mieszkaniowej, wskazujących na przekroczenie dopuszczalnych norm. Podczas kontroli stwierdzono widoczne oleiste plamy, wyczuwalny zapach ropopochodnych substancji, wyciek zasypany sorbentem przez Straż Pożarną. W budynku przy Hennela 10 stwierdzono odwierty na posadzce, które częściowo były zaklejone. Z powyższej kontroli sporządzono protokół wraz z dokumentacją fotograficzną.

Pismem⁶⁶ z 19 sierpnia 2021 r. Burmistrz Dzielnicy przedstawił Regionalnemu Dyrektorowi wyniki ww. kontroli i wskazał, że WOŚ nie posiada odpowiednich kompetencji do ustalenia w jakim stopniu wydobywająca się substancja może negatywnie wpływać na środowisko naturalne oraz na zdrowie i życie mieszkańców bloków już oddanych do użytku jak i tych będących obecnie w budowie. Jednocześnie Burmistrz Dzielnicy powołując się na art. 101i Poś wskazał RDOŚ w Warszawie jako organ właściwy do zajęcia się sprawą w ramach posiadanych kompetencji.

W odpowiedzi⁶⁷ Regionalny Dyrektor poinformował, że w oparciu o przekazany materiał dowodowy nie istniała żadna przesłanka, aby miał uznać, że w przedmiotowej sprawie zachodzi stan zagrożenia dla zdrowia ludzi lub możliwość nieodwracalnych szkód w środowisku w trybie art. 101i pkt. 4 Poś. Podkreślił również, że z materiału dowodowego nie wynika, aby na tym terenie mogło występować historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, na które powoływał się Burmistrz Dzielnicy oraz wniósł o przekazanie wszelkiego materiału dowodowego będącego w posiadaniu Burmistrza Dzielnicy w tej sprawie.

Pismem⁶⁸ z dnia 6 października 2021 r. Zastępca Burmistrza Dzielnicy przekazał Regionalnemu Dyrektorowi protokół z ww. kontroli oraz poinformował, że sprawa nie została zgłoszona na policję ani do straży miejskiej, nie podjęto innych działań. Przekazał również, że Urząd Dzielnicy nie posiada innych dowodów w związku ze sprawą. Jedynie jest w posiadaniu wyników badań przeprowadzonych przez wspólnotę mieszkańców, ale nie został upoważniony do ich przekazania do innych jednostek i skierował do kontaktu

⁶⁶ Znak sprawy: UD-XI-WOŚ-Z.6220.2.2021.MST.

⁶⁷ Pismem znak sprawy: WOOŚ-IV.070.157.2021.PBu z 30 września 2021 r.

⁶⁸ Znak sprawy: UD-XI-WOŚ.6220.12.2021.BBE

z administratorem osiedla „URSA PARK” – ATLANTI, w celu pozyskania wyników badań.

Pismem⁶⁹ z 25 listopada 2021 r. Regionalny Dyrektor poinformował, że jeżeli Burmistrz oczekuje podjęcia przez Regionalnego Dyrektora określonych działań związanych z aspektami ochrony środowiska, to zobowiązany jest nie tylko w reżimie kpa (art. 7b), ale również w reżimie przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r., do wykonywania określonych działań służących dobru publicznemu. Ponadto Regionalny Dyrektor, wniósł ponownie o przekazanie wszelkiego materiału dowodowego będącego w posiadaniu Burmistrza Dzielnicy, w szczególności wyników badań, do których przekazania Burmistrz jest obowiązany. Regionalny Dyrektor, wskazał również, że wskazany przez Burmistrza podmiot „URSA PARK- ATLANTI” nie istnieje.

Zastępca Burmistrza Dzielnicy 11 lutego 2022 r. pismem⁷⁰, przekazał wyniki badań wykonane na zlecenie Wspólnoty Mieszkaniowej „Ursa – Park Quo Vadis 1, 1a, 3, a które Wspólnota Mieszkaniowa Ursa Park udostępniła do wglądu WOŚ.

Pismem z 9 marca 2022 r.⁷¹ Regionalny Dyrektor odniósł się do sprawy z 2013 r. dotyczącej, podjęcia działań zgodnie z kompetencjami w sprawie składowania zanieczyszczonych mas ziemnych na działce ewidencyjnej 113 obręb 2-09-09 w trybie przepisów ustawy o odpadach. Regionalny Dyrektor podkreślił, że „W szczególności istotne są informacje dotyczące działań podjętych przez m.st. Warszawa Dzielnica Ursus w zakresie usunięcia odpadów, w trybie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o *odpadach* (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 779, z późn. zm.).”. Regionalny Dyrektor wniósł również o udzielenie informacji czy budynki usytuowane przy ulicy Quo Vadis 1 i 1a oraz Hennela 10 znajdują się na działkach o nr ew. 95/9, 113/10.

Zastępca Burmistrza Dzielnicy pismem z 20 kwietnia 2022 r. poinformował, że nie ma wiedzy na temat podejmowanych przez m.st. Warszawa Dzielnica Ursus działań w sprawie składowania zanieczyszczonych mas ziemnych na dz. nr 113 obręb 2-09-09 z powodu braku dostępu do dokumentacji.

Podkreślenia wymaga, że zastępca Burmistrza udzielający wyjaśnień Regionalnemu Dyrektorowi był adresatem pisma BOŚ Urzędu m.st. Warszawy z 2013 r., ponieważ wówczas pełnił funkcję Burmistrza dzielnicy Ursus.

Regionalny Dyrektor ponownie 28 kwietnia 2022 r. pismem⁷² wniósł o ustalenie i przekazanie informacji jakie działania podjęło m.st. Warszawa Dzielnica Ursus w zakresie usunięcia odpadów na działce ew. 113 obręb 2-09-09, w trybie ustawy o odpadach. Regionalny Dyrektor w powyższym piśmie do Burmistrza Dzielnicy poinformował, że „Zgodnie z utartą linią orzecznictwa sądowo-administracyjnego „brak dostępu do dokumentacji” bez przeprowadzenia czynności wyjaśniających, nie czyni zadość zasadzie praworządności (art. 6 Kpa) oraz zasadzie prawdy obiektywnej nakazującej podjęcie wszelkich czynności niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli (art. 7 Kpa).”. Zastępca Burmistrza

⁶⁹ Znak sprawy: WOOŚ-IV.070.157.2021.PBu.2.

⁷⁰ Znak sprawy: WOOŚ-IV.511.48.2021.PBu.

⁷¹ Znak sprawy: WOOŚ-IV.511.48.2021.PBu.3.

⁷² Znak sprawy: WOOŚ-IV.511.48.2021.PBu.4.

Dzielnicy⁷³ nie udzielił odpowiedzi na powyższe pismo. W zakresie braku odpowiedzi na powyższe pismo Regionalnego Dyrektora Burmistrz Dzielnicy wyjaśnił: „[...] Burmistrz dekretuje i podpisuje ogromne ilości pism. Nie jest w stanie analizować każdego pisma z osobna. Dodatkowo przypominam, że nadzór nad WOŚ prowadzi Zastępca Burmistrza dzielnicy Ursus. O wystąpieniu przedmiotowej sytuacji (braku odpowiedzi na pismo RDOŚ) dowiedziałem się w skierowanych przez Pana [kierowanych przez kontrolera prowadzonego czynności – przyp. kontrolera] pismach.”.

Ostatecznie 29 grudnia 2023 r.⁷⁴ Regionalny Dyrektor stwierdził, że w toku podjętych czynności administracyjnych nie jest w stanie jednoznacznie potwierdzić lub zaprzeczyć występowaniu zanieczyszczenia powierzchni ziemi pod płytą fundamentową budynków wielorodzinnych przy ul. Quo Vadis 1 i Hennela 10 w Warszawie. W piśmie zaznaczono, że na terenie, na którym powstały ww. budynki istniał wykop wypełniony zanieczyszczonymi masami ziemi, zawierającymi substancje ropopochodne oraz że istnieje prawdopodobieństwo, że w przypadku nieusunięcia niniejszych odpadów w przeszłości, budynki wybudowano na odpadach. Regionalny Dyrektor stwierdził, że biorąc pod uwagę, że Burmistrz Dzielnicy Ursus Miasta Stołecznego Warszawy nie jest w stanie udzielić informacji czy niniejsze odpady zostały usunięte nie można tego wykluczyć. Stwierdził również, że finalnie nie znajduje przedmiotu do podjęcia działań.

(akta kontroli str. 36-107, 892-892a, 1187-1202)

Naczelnik WOŚ wyjaśniła: „[...] w nawiązaniu do pisma z dnia 7 marca 2013 roku, znak sprawy: OŚ.II.6236.4.2013.RLE Biura Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy, w związku z brakiem dokumentów z 2013 roku, nie jestem w stanie wypowiedzieć się w sprawie podejmowanych działań Urzędu Dzielnicy Ursus m.st. W-wy dot. usunięcia odpadów z terenu dz. ew. nr 113 z obrębu 2-09-09.

Na stronie internetowej [...] są dostępne historyczne zdjęcia lotnicze dla ww. nieruchomości. W 2013 roku widoczne są hałdy niewiadomego pochodzenia, jednakże obraz z 2014 roku przedstawia zdecydowanie bardziej uporządkowany teren, podobnie w przypadku zdjęć z 2015, gdzie brak jest zalegających mas. [...]”.

(akta kontroli str. 902-905)

Zastępca Burmistrza⁷⁵ prowadzący sprawę interwencji mieszkańca dzielnicy Ursus w zakresie działań jakie podejmował w okresie pełnienia funkcji Burmistrza Dzielnicy⁷⁶ odnośnie usunięcia odpadów na terenie działki ewidencyjnej 113 obręb 2-09-09 zeznał: „[...] Co do pism to nie mam takiej pamięci, bo jako burmistrz podpisywałem bardzo dużo pism. Co do odpowiedzi to nie wiem, czy odpowiedziałem czy nie do RDOŚ. Natomiast co do działki 113 nie pamiętam, czy została wydana decyzja o usunięcie ziemi jako odpadu. Natomiast pamiętam, że prowadziłem rozmowy z prezesem firmy [...]***) w celu poprawy sytuacji i usunięcia gruntów po neutralizatorze. Tam był konflikt

⁷³ W okresie 8 grudnia 2014 r. do 23 maja 2024 r.

⁷⁴ Pismem znak sprawy: WOOŚ-IV.511.48.2021.Pbu.8

⁷⁵ W okresie 8 grudnia 2014 r. do 23 maja 2024 r.

⁷⁶ W okresie od 13 grudnia 2010 r. do 8 grudnia 2014 r.

między spółką [...]** a firmą [...]**, bo [...]** miała ten neutralizator i firma [...]** uważała, że to [...]** powinna usunąć odpady tzn. ziemię po neutralizatorze, jako w tym czasie władający. Z tego co pamiętam ostatecznie wg mnie firma [...]** dokonała usunięcia tej ziemi - takie miałem zapewnienia, że stało się to w czasie, kiedy ta firma przygotowywała teren pod deweloperkę (budowę budynków mieszkalnych). Nie było mnie przy tym, ile tej ziemi wywieziono. [...]”. „[...] Oficjalnie jako Burmistrz czy Urząd Dzielnicy nie mieliśmy wiedzy czy ziemia została usunięta, ale jak wskazałem wyżej staraliśmy się ludziom pomóc. Ja tylko zeznałem, że wg mojej wiedzy ziemia została wywieziona, ale nie wiem, ile tej ziemi wywieziono. To jest problem złożony, może być tak że za mało tej ziemi zostało wywiezione i dlatego też uważam, że to RDOŚ powinien dokonać kontroli remediacyjnej. Jak się okazało, że są wycieki to podejmowaliśmy działania w formie spotkań z zarządami wspólnot, żeby ich wesprzeć w kontaktach z deweloperem. [...]. My działaliśmy dwutorowo raz oficjalnie w korespondencji z RDOŚ a po drugie jako wsparcie mieszkańców. Rozmowy były prowadzone w kierunku doradzania jak postąpić z deweloperem.”. Natomiast w zakresie czy w Urzędzie Dzielnicy została wydana decyzja nakazująca usunięcie odpadów zeznał: „[...] Nie udzielię tej odpowiedzi, bo nie potrafię. Nie potrafię odpowiedzieć szczegółowo, czy taka decyzja została wydana.”.

(akta kontroli: 962-972, 1143-1147)

Burmistrz Dzielnicy w tym zakresie wyjaśnił: „[...] Przekazane [...] pismem o Nr UD-XI-WOŚ.1710.1.2025.MCZ (12.MCZ.UD-XI-WOŚ) z dnia 25 czerwca 2025 roku zdjęcia lotnicze wskazują, że zalegające masy ziemne zostały uprzątnięte. W mojej ocenie jest to istotny dowód w sprawie. [...] nie można jednoznacznie przesądzić, że nie wydano posiadaczowi ww. nieruchomości decyzji nakazującej usunięcie odpadów czy też nie podjęto innych działań w celu usunięcia składowiska. Podstawą do wysuwania takich wniosków winny być materiały źródłowe i ich analizy, poparte dowodami czy też zeznania osób zajmujących się sprawą. W przypadku ich braku takie stwierdzenia są w pełni nieuzasadnione.”.

(akta kontroli str. 1138-1139, 1183)

Zdaniem NIK zdjęcia lotnicze z lat 2013-2015, na które powołują się Burmistrz jego Zastępca oraz Naczelnik WOŚ nie są dowodem potwierdzającym usunięcie zanieczyszczonych mas ziemnych z działki 113 obręb 2-09-09. Ziemia ta mogła równie dobrze zostać, równomiernie rozprowadzona wraz z całym zanieczyszczeniem po terenie ww. działki ewidencyjnej lub wykorzystana w trakcie prac budowlanych. W przypadku takiego postępowania zdjęcia lotnicze również będą pokazywać brak zalegających mas ziemnych i nie oznacza to, że ziemia, która zawierała substancje ropopochodne w stężeniu przekraczającym dopuszczalne standardy została z ww. działki usunięta zgodnie z przepisami prawa. Jedynym dowodem na usunięcie ww. mas ziemi mogą być tylko i wyłącznie karty przekazania odpadów przez władającego powierzchnią ziemi. W trakcie kontroli nie udostępniono takiego dokumentu. Wystąpienie przez kontrolera do Zarządu Spółki [...]** o informację czy została wydana przez Burmistrza Dzielnicy decyzja na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy o odpadach w odniesieniu do działki 113 obręb 2-09-09 oraz czy spółka [...]** podejmowała działania w celu usunięcia zalegających mas ziemi stanowiących odpad niebezpieczny przez rozpoczęciem prac budowlanych w celu ich unieszkodliwienia, pozostało bez odpowiedzi.

OCENA CZĄSTKOWA

Szczegółowe badanie 6 wniosków dotyczących spraw związanych z PHZPZ, które wpłynęły do Urzędu Dzielnicy w okresie objętym kontrolą, wykazało, że w przypadku 5 wniosków prowadzono postępowanie zgodnie z k.p.a.

W przypadku jednego wniosku dotyczącego sprawy związanej z wyciekami ropopochodnych substancji w garażu podziemnym były Zastępca Burmistrza Dzielnicy⁷⁷ działał niezgodnie z art. 7 k.p.a. co skutkowało nierzetelnym ustaleniem kluczowych faktów w prowadzonej sprawie i uniemożliwieniem Regionalnemu Dyrektorowi jednoznacznego potwierdzenia lub zaprzeczenia występowania zanieczyszczenia powierzchni ziemi pod płytą fundamentową budynków wielorodzinnych przy ul. Quo Vadis 1 i Hennela 10 w Warszawie. Przeprowadzone czynności kontrolne wskazują, że decyzja jaką powinien wydać i monitorować jej wykonanie Burmistrz Dzielnicy w 2013 r. nie została wydana.

Do projektu nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy nie wnoszono uwag, co uzasadniano wykazaniem terenu po byłych ZPC Ursus jako obszar wymagający przekształceń przestrzenno-funkcjonalnych, wskazano również, iż ów teren jest zdegradowany oraz że jest to obszar, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk, który ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy i powinien zostać objęty procesem rewitalizacji.

Burmistrz dzielnicy prawidłowo weryfikował i ewidencjonował otrzymane za pośrednictwem Miejskiego Centrum Kontakt 19115 zgłoszenia dotyczące terenów uwzględnionych w Wykazach PHZPZ.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	NIK nie formułuje uwag w kontrolowanym zakresie.
Wnioski	1. Prowadzenie poszczególnych etapów identyfikacji na terenie całej Dzielnicy Ursus zgodnie z art. 101d Poś oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi. 2. Sporządzenie Wykazu PHZPZ dla Dzielnicy Ursus m.st. Warszawy, zawierającego dane i informacje zgodne z wymogami art. 101d ust. 7 Poś. 3. W przypadku braku aktualnych wyników badań zanieczyszczenia gleby i ziemi oraz innych źródeł informacji pozwalających ocenić zagrożenie zanieczyszczenia gleby lub ziemi na terenie Dzielnicy Ursus, podjęcie decyzji o przeprowadzeniu badań wstępnych, 4. Podjęcie działań w celu pozyskania środków finansowych na przeprowadzenie wstępnych badań gleby i ziemi w przypadku wystąpienia takiej potrzeby.

⁷⁷ W okresie od 8 grudnia 2014 do 23 maja 2024 r.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.
Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków	Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 10 października 2025 r.

Kontroler
Piotr Koczara
Główny specjalista kontroli
państwowej
/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska
p.o. Wicedyrektor
Agnieszka Kołakowska
/podpisano elektronicznie/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonała:
Agnieszka Kołakowska
p.o. Wicedyrektor
Departamentu Zasobów Naturalnych⁷⁸

/podpisano elektronicznie/

⁷⁸ Z dniem 1 stycznia 2026 r. zadania realizowane przez dotychczasowy Departament Środowiska przejął nowy Departament Zasobów Naturalnych.

^{*} Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwisk osób fizycznych. Wyłączenia tego dokonano w interesie osoby fizycznej.

^{**} Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902) i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2022 r. poz. 1233) Najwyższa Izba Kontroli wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.